

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Spotřebitelské úvěry v právní teorii a praxi v ČR

Jitka Martinková

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jitka Martinková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Spotřebitelské úvěry v právní teorii a praxi v ČR

Název anglicky

Consumer loans in legal theory and practice in the Czech Republic

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je seznámit se s problematikou poskytování spotřebitelských úvěrů a zjištění podmínek pro získání úvěrů u bankovních i nebankovních institucí včetně porovnání nabízených podmínek. Průzkum a analýza ekonomických dat v poskytování úvěrových produktů. Zjištění zadluženosti obyvatel v České republice a následné zhodnocení. Posoudit zákonné úpravy a změny v poskytování úvěrů v ČR, zjištění nedostatků a následné navržení jejich řešení.

Metodika

Seznámení s jednotlivými typy spotřebitelských úvěrů u významnějších bankovních institucí. Informace budou získány studiem odborné literatury, článků, z webových stránek, letáků a osobního šetření. Další zdroje budou čerpány z veřejné databáze ARAD – informačního servisu České národní banky. Zjištění změny v posouzení bonity klientů pro následné získání úvěru, jeho čerpání a splácení. Pro zpracování práce bude použita metoda kvantitativního a kvalitativního šetření. Výstupem předložené práce bude shrnutí zjištění a návrh na řešení.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Bankovní registr, dlužník, ručitel, spoludlužník, RPSN, restrukturalizace, úvěr, úvěrové riziko

Doporučené zdroje informací

- BĚHOUNEK, Pavel. Úvěry a půjčky. Ostrava: Sagit, 2000, 134 s. Daně a účetnictví. ISBN 8072081551
- DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, 128 s. Praktik. ISBN 9788087212769
- DUPAL, Libor, Otakar SCHLOSSBERGER a Petr TOMAN. Umíme si půjčovat?: (podepsat můžeš, přečíst musíš!). Praha: Sdružení českých spotřebitelů, 2006, 32 s. Průvodce spotřebitele. ISBN 8023984845
- DUŠEK, Petr a Bohumil KOS. Právo hypotečního úvěrování. Praha: C.H. Beck, 2001, xii, 208 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 8071793841
- JANDA, Josef. Jak žít šťastně na dluh. Praha: Grada, 2013, 176 s. Finance pro každého. ISBN 9788024748337
- PAVELKA, František a Radka OPLTOVÁ. Jak správně na hypotéky. 2. vyd. Praha: Consultinvest, 2003, 151 s. ISBN 8090148654
- RUBEK, Jiří. Banky .. Říčany: Scientia, 1994, 208 s. ISBN 8090089151
- SYROVÝ, Petr. Financování vlastního bydlení. 3. rozš. vyd. Praha: Grada, 2003, 120 s. Finance. ISBN 8024706628
- WACHTLOVÁ, Lucie. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 328 s. Beckovy malé komentáře. ISBN 9788074001185
- Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Spotřebitelské úvěry v právní teorii a praxi v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. JUDr. Pavlu Pikolovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a vstřícné jednání při zpracování této bakalářské práce. Dále bych poděkovala paní Bc. Tereze Kratochvílové, panu Kamilu Hlouškovi, své úžasné rodině, rodičům a příteli za trpělivost a podporu po celou dobu studia na ČZU v Praze.

Spotřebitelské úvěry v právní teorii a praxi v ČR

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje bankovním úvěrům a jejich specifické úloze v České republice. Zabývá se procesem poskytování spotřebitelských úvěrů, posuzování úvěrových rizik a finanční gramotností klientů v oblasti úvěrování. V této práci se zkoumají požadavky bank z této oblasti a následně pravidla úvěrové smlouvy, které jsou dané zákonem. Veškeré informace, které může klient očekávat při sjednání úvěru, například co je obsahem žádosti o úvěr, kde může všude klient dostat informace a v jaké kvalitě jsou zde zaznamenány.

Vše je provázáno novým zákonem o spotřebitelském úvěru, kam tyto změny zasahují a to jak na straně poskytovatele, tak i spotřebitele. Jsou zde uvedena práva a povinnosti vyplývající pro obě strany. Dále je zde uvedeno, jakým způsobem se řeší neschopnost splácení úvěrů. Co z toho vyplývá pro banku a co pro klienta.

Jak jsou úvěrové procesy vázány na úvěrovou politiku bank a úvěrové registry a jaké typy registrů podle způsobu sběru informací existují.

Moje bakalářská práce vychází z velké části z praktických zkušeností v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů jiných než a bydlení. Jsou zde uvedeny nejen bankovní poskytovatelé, ale i nebankovní, které hrají v této oblasti na trhu velkou roli. Řeším zde, proč si lidé berou úvěry nekontrolovaně a s velkým rizikem a pak řeší následné problémy, které z toho ústí až do exekuce, v lepším případě k osobnímu bankrotu.

Praktická část bakalářské práce se zabývá dotazníkovým šetřením v oblasti poskytovaných úvěrů různých věkových kategorií u mužů a žen včetně následného vyhodnocení a další část se věnuje komparaci v objemu poskytovaných úvěrů vybraných bankovních institucí, včetně vyvození závěru.

Klíčová slova: bankovní registr, dlužník, ručitel, spoludlužník, RPSN, úrok, restrukturalizace, scoring

Consumer loans in legal theory and practice in the Czech Republic

Abstract

This bachelor work is dedicated to the bank loans and their specific task in the Czech Republic. It is concerned with the process of offering commercial loans, financial risk management and financial literacy of clients using financial services. It also explores bank requirements in this area, loan agreements rules given by the law and describes all the information client needs to know when applying for a loan, for example the content of the application form or where to search for information.

The new Consumer Credit Law where all the changes for both clients and providers are built in links everything. The rights and obligations for both clients and banks can be found here and the rules dealing with insolvencies and the consequences arising for clients and banks are also included.

The work outlines types of loan procedures linked to the loan politics and types of credit registers divided by the types of information held in the.

My work comes out by a great deal from personal experience in commercial loans business and describes not only banks providing loans but also other non-bank providers playing important role in this area. I am trying to answer why people take risky loans putting themselves in very difficult situations that often result in losing property or other enforcements.

The practical part of the bachelor work deals with the results of the survey that was concerned with providing loans to clients of different age and gender. The final part offers evaluation of the survey.

Keywords: bank register, debtor, guarantor, co-debtor, annual percentage rate of charge, interest, restructuring, csoring

Obsah

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma finančního trhu	16
Obrázek 2 - Lichva nebo banka	25
Obrázek 3 - Roční procentuální sazba nákladů	32
Obrázek 4 - Dluhová past - spirála	35
Obrázek 5 - Zadlužení českých domácností	35

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Dotazník.....	40
Tabulka 2 - Porovnání podmínek bank.....	50

Seznam grafů

Graf 1 - Věková skupina a úvěr	41
Graf 2 - Porovnání věku k výši úvěru	42
Graf 3 - Porovnání vzdělání k výši úvěru	43
Graf 4 - Účel úvěru v porovnání muži a ženy.....	44
Graf 5 - Srovnání bank ve spokojenosti v poskytnutých úvěrech	45
Graf 6 - Zkušenosti s nebankovními úvěry.....	46
Graf 7 - Srovnání bank a meziroční procentní nárůst dle výše poskytnutých úvěrů	51
Graf 8 - Celkové zadlužení domácností v letech 2005 – 20016	52

Seznam použitých zkratk

BRKI – Bankovní registr informací	KB – Komerční banka
CBCB – Czech Banking Credit Bureau	NRKI – Nebankovní registr informací
CNBC – Czech Non – Banking Credit Bureau	PI – Záznam o poskytnutí a vysvětlení informací
ČNB – Česká národní banka	RPSN – roční procentuální sazba nákladů
ČS – Česká spořitelna	UFO – Úvěr fyzických osob
ČSOB – Československá obchodní banka	

Úvod	12
1 Cíl práce a metodika	13
1.1 Cíl práce	13
1.2 Metodika	13
2 Literární rešerše	15
2.1 Finanční trh	15
2.1.1 Peněžní trh	16
2.1.2 Kapitálový trh	16
2.2 Úvěrová politika.....	17
2.3 ČNB a její úloha.....	17
2.4 Poskytovatelé úvěrů	18
2.4.1 Bankovní poskytovatelé úvěrů.....	18
2.4.2 Nebankovní poskytovatelé úvěrů.....	18
2.5 Registr dlužníků v České republice.....	19
2.5.1 Centrální registr úvěrů (CRÚ)	20
2.5.2 BRKI.....	20
2.5.3 NRKI.....	20
2.5.4 SOLUS.....	21
2.6 Ochrana spotřebitelů v oblasti úvěrů.....	21
2.6.1 Právní úprava ochrany spotřebitele v ČR	21
2.7 Vliv nového zákona o spotřebitelských úvěrech na poskytování úvěrů	22
2.7.1 Hlavní změny	22
2.7.2 Výhody.....	23
2.7.3 Nevýhody.....	23
2.8 Rada vs. Doporučení	23
2.8.1 Rada	23
2.8.2 Doporučení.....	24
2.9 Úvěr.....	24
2.9.1 Dělení spotřebitelských úvěrů	25
2.9.1.1 Úvěry podle doby splatnosti	25
2.9.1.2 Úvěry podle určení účelu.....	25
2.9.1.3 Úvěry podle způsobu poskytnutí	26
2.10 Zajištění úvěrů.....	26
2.11 Žádost o úvěr a podmínky	27
2.12 Dlužník.....	27

2.12.1	Údaje v žádosti v České spořitelně	27
2.13	Spoludlužník	28
2.14	Ručitel	29
2.15	Bonita a úvěrový rámec	29
2.16	Smlouva o úvěru	29
2.16.1	Obsah smlouvy	30
2.17	Předčasné doplacení úvěru	30
2.18	Úrok.....	31
2.19	RPSN.....	32
2.20	Úvěrové riziko.....	33
2.21	Prodlení se splácením.....	33
2.22	Restrukturalizace.....	34
2.23	Zadlužení.....	34
2.24	Exekuce	35
2.25	Insolvence	36
2.26	Základní právní předpisy.....	36
2.26.1	Základní přepisy regulující fungování bankovního sektoru	36
2.26.2	Právní úprava poskytování bankovních produktů	37
2.26.3	Právní úprava vyřizování stížností klientů a ochrany spotřebitele	37
2.26.4	Právní úprava spotřebitelských úvěrů.....	37
2.26.5	Právní úprava stavebního spoření	37
2.26.6	Právní úprava hypotečních úvěrů	38
3	Vlastní práce	39
3.1	Dotazník	39
3.2	Výsledky z dotazníku.....	40
3.2.1	Věková skupina a úvěr.....	41
3.2.2	Porovnání věku k výši úvěru	42
3.2.3	Porovnání vzdělání k výši úvěru.....	43
3.2.4	Účel úvěru v porovnání muži a ženy	44
3.2.5	Srovnání bank ve spokojenosti v poskytnutých úvěrech	45
3.2.6	Zkušenosti s nebankovními úvěry	46
3.3	Nabídky úvěru včetně podmínek u vybraných bankovních institucí	46
3.3.1	Výzkum podmínky u Komerční banky.....	47
3.3.2	Výzkum podmínek u České spořitelny	47
3.3.3	Výzkum podmínek u ČSOB	48
3.3.4	Výzkum podmínek u Air bank.....	49

3.3.5	Výzkum podmínek u Raiffeisen bank	49
3.3.6	Porovnání podmínek bank	50
3.3.7	Srovnání bank a meziroční nárůst dle výše poskytnutých úvěrů.....	51
4	Výsledky a diskuse	53
5	Závěr.....	56
6	Seznam použitých zdrojů	59
6.1	Literatura	59
6.2	Internetové zdroje.....	61
7	Přílohy	62

Úvod

I bankovníctví má svoji historii, která již trvá tisíce let. Historie bankovníctví jde od vzniku ruku v ruce s dějinami peněz, potřebou služeb. Nejstarší záznamy o půjčkách, které byly nalezeny, pocházejí z Babylonské říše z 18. století př. n. l. Tehdy je duchovní dávali obchodníkům. Bankovníctví bylo dostatečně rozvinuto v Chammurapiho zákoníku a v té době také našlo místo v tehdejších zákonech, které upravovaly proces půjček.

Postupem času prošlo bankovníctví velkým a složitým rozvojem, až získalo svou nynější podobu, legislativu, která jej upravuje. V několika posledních stoletích se ve velké míře projevila také v úvěrové činnosti. Nárůst počtu bankovních institucí počátkem 90. Let 20. století měl za následek vznik nových pracovních míst a nárůst pracovníků. Banky v tržní ekonomice v roli finančního zprostředkovatele, shromažďují vklady, které dále poskytují ve formě úvěrů a neustále rozšiřují a zdokonalují nabídku služeb pro klienty, jelikož konkurence přibývá.

Protože jsou spotřebitelské úvěry pro bankovní i nebankovní sektory velmi výnosné, jsou spotřebitelům stále více nabízeny. Nabídky úvěrů v reklamách se již staly součástí našeho každodenního života, což také hraje velkou roli v zadlužování občanů. Úvěrem si můžeme splnit přání a zlepšit si svou životní úroveň. Spotřebitelským úvěrům přímo nahrává dnešní uspěchaná doba, kdy naše potřeby chceme řešit hned. Šetřit se totiž nevyplácí a to pro nízký úrok a inflaci. Na druhé straně inflace v roli splácení úvěrů je výhodná. Psychologové a sociologové zkoumají proč tak většina lidí činí a důsledky předlužení řeší sociální pracovníci.

Bankovní instituce využívají trendu investování do bydlení, řešení zlepšení životní úrovně a v případě podnikatelů start nebo rozvoj podnikatelské činnosti, k vytvoření nabídky standardních úvěrů nebo specifických „přímo šitých na míru“ a to jak stávajícím klientům, tak i potencionálním. Výběr nejvýhodnějšího produktu ztěžuje fakt, že bankovní i nebankovní instituce se předhánjí v nabídce výhodných úvěrových podmínek včetně nízkých úroků.

Česká národní banka stanovuje různé výše úrokových sazeb, čímž ovlivňuje množství peněz v oběhu a zároveň ekonomickou situaci státu. Proto je úvěrová politika, mimo jiné, důležitou součástí měnové politiky státu.

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je seznámit se s problematikou poskytování spotřebitelských úvěrů a zjištění podmínek pro získání úvěrů u bankovních i nebankovních institucí včetně porovnání. Zjistit typy bankovních úvěrů v ČR a popsat zkušenosti lidí v oblasti poskytování úvěrů.

Pomocí dotazníku provést průzkum názorů a problematiku v oblasti poskytování úvěrů a to u vybrané populace. Zjistit podstoupení rizika při nedostatečnosti splácení souvisejícím s příjmem, věkem, vzděláním a rodinném vztahu.

Dílčím cílem práce je zhodnocení ekonomických dat v procesu poskytování úvěrových produktů, dále zjištění zadluženosti obyvatel v České republice a jeho následné zhodnocení.

Dalším dílčím cílem práce je posouzení zákonné úpravy a změny v poskytování úvěrů v ČR, zjištění nedostatků a následné navržení jejich řešení, představit systém bankovníctví, zjistit možné alternativy dlužníků, jak z dluhové pasti.

1.2 Metodika

Nejprve bude použita metoda studia odborné literatury vztahující se k danému tématu, kde se seznámím s jednotlivými typy spotřebitelských úvěrů u vybraných významnějších bankovních institucí, včetně podmínek k získání daného typu úvěru. Vytvořím obsah témat, která budu postupně zpracovávat, dle načerpaných informací. Dále provedu sběr informací z webových stránek, letáků a následně učiním osobní šetření u vybraných bankovních společností - KB, ČS, ČSOB, Air bank, Raiffeisen banky ohledně úvěrových podmínek.

Další zdroje budu čerpat z veřejné databáze ARAD – informačního servisu České národní banky. Tyto údaje použiji pro analýzu zadluženosti obyvatel v ČR. Zjistím změny v posouzení bonity klientů pro následné získání úvěru, jeho čerpání a splácení.

Budou zde informace o typech úvěrových databázích neboli úvěrových registrech. Informace budou opět čerpány z odborné literatury, internetových stránek, článků,

právních předpisů. Z průzkumu výročních zpráv metodou komparace vyhodnotím banku, která má největší objem v poskytnutých úvěrech. Pro zpracování práce bude použita metoda kvantitativní a kvalitativní. Metodou analýzy a syntézy budou zpracovány odpovědi z dotazníku. Formou dedukce následná nezávazná doporučení porovnávaných bankovních společností. Výstupem bude shrnutí šetření a návrh na řešení.

V závěru teoretické části práce zmíním osobní bankrot a rozdělení občanů do příjmových skupin. Výsledky průzkumu budou prezentovány v tabulkách a grafech. Soubor dat bude seříděn a bude provedena analýza. Z výsledků analýzy budou vyvozeny závěry s poukázáním na rizika, která jsou spojená s účastí na bankovním trhu spotřebitelských úvěrů.

Hlavní a dílčí cíle budu procesovat shromážděním literatury na dané téma a jejím studiem. Následně sepíšu osnovu řešené problematiky, vytvořím schémata, grafy a tabulky. Dalším krokem bude vytvoření dotazníku s obsahem 20 ti otázek a jeho následné rozšíření na sociální síť. A na závěr shrnu a zhodnotím výsledky.

2 Literární rešerše

2.1 Finanční trh

Finanční trh je systém institucí a instrumentů, zabezpečují pohyb peněz a kapitálu ve všech jeho podobách mezi různými ekonomickými subjekty, a to na základě poptávky a nabídky.¹

„Ti, kdo mají přebytky peněžních prostředků, je mohou na finančním trhu nabídnout těm, kdo jich mají nedostatek. A to na principu, který je plně v souladu s tržním hospodářstvím – na principu ekvivalence, ekonomické rovnosti. Tu v tržní ekonomice zajišťuje systém prodej a koupě. Subjekty s přebytky peněz se na finančních trzích mění v prodávající, subjekty s nedostatkem peněz na kupující. Peníze se zde transformují ve zvláštní zboží, se kterým se na finančních trzích obchoduje.“ (PAVELKA, F., BARDOVÁ, D. a OPLTOVÁ, R. Úvěrové obchody., s. 10).

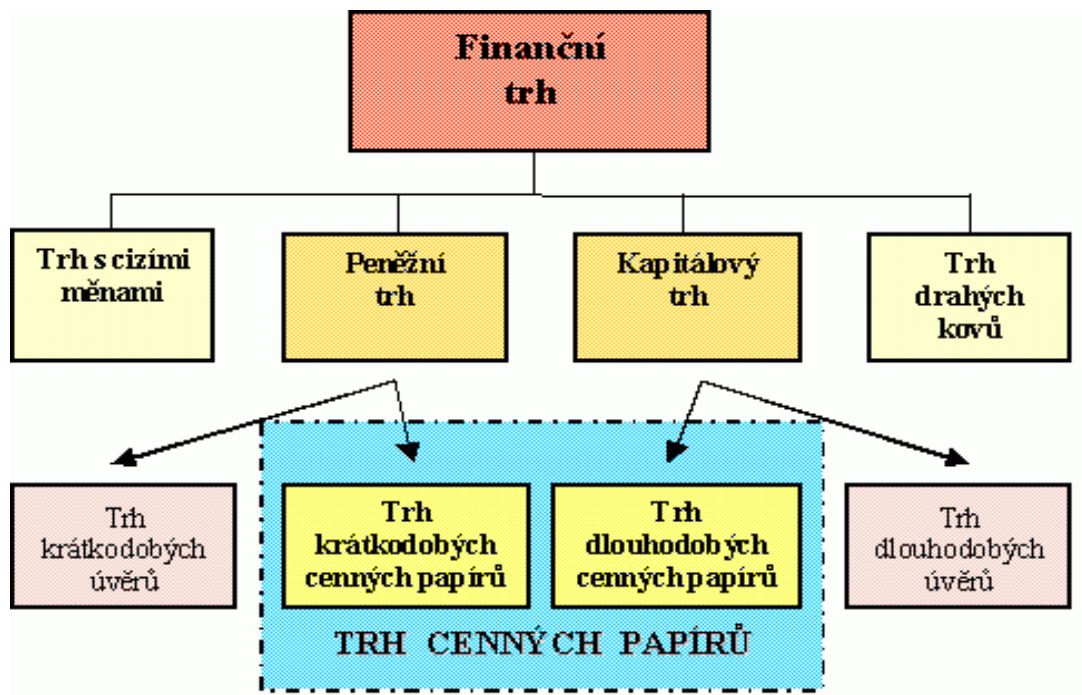
Věřitelé jsou v současné době na finančním trhu přebytkovými subjekty, tedy ti, kteří disponují s volnými peněžními prostředky za účelem poskytnout je dalším, kteří nemají dostatek těchto volných finančních prostředků.

A dlužníci jsou naopak subjektem nedostatkovým, kteří volné prostředky dočasně od věřitelů potřebují. Mezi dlužníky a věřiteli patří hlavně domácnosti, firmy, ale také stát. Účastníky jsou většinou velké ústavy jako například pojišťovny, banky, záložny, fondy investiční i penzijní, leasingové společnosti či makléři.

V České republice upravují finanční trh zákony, které připravuje Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Českou národní bankou. Aby tyto zákony byly platné a účinné, musí projít legislativním procesem, schváleny Parlamentem ČR, podepsány Prezidentem ČR a v konečné fázi vyhlášeny ve Sbírce zákonů.

Můžeme říci, že regulátorem finančního trhu je Ministerstvo financí ČR. Dohled nad finančním trhem má Česká národní banka.

¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Finan%C4%8Dn%C3%AD_trh, 18. 8. 2017

Obrázek 1 - Schéma finančního trhu
Zdroj: Finanční trh²

2.1.1 Peněžní trh

„Peněžní trhy představují tu část finančních trhů, na nichž se s penězi obchoduje především jako s kupním a platebním prostředkem, s likviditou.“ (PAVELKA, F., BARDOVÁ, D. a OPLTOVÁ, R. Úvěrové obchody., s. 10).

2.1.2 Kapitálový trh

„Trhy kapitálové jsou pak tou částí finančních trhů, kde se s penězi obchoduje jako kapitálem, tedy s hodnotu schopnou přinášet další (přidanou) hodnotu.“ (PAVELKA, F., BARDOVÁ, D. a OPLTOVÁ, R. Úvěrové obchody., s. 10).

Kapitálový trh je místo, kde dochází ke směně střednědobého a dlouhodobého kapitálu pomocí různých podob cenných papírů a jejich derivátů.

²

https://www.google.cz/search?q=obr%C3%A1zek+finan%C4%8Dn%C3%AD+trh&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=5_GJpQMjbbLhxM%253A%252CmErBjuacMjeMbM%252C_&usg=__DgWljHXhLpWHf5rjJNNkNkdiN_8%3D&sa=X&ved=0ahUKEwi1oa2ppejXAhVLWRoKHSnoCRsQ9QEILjAD#imgre=Y5HIk4AyClogaM, 18. 2. 2018

2.2 Úvěrová politika

Souhrn opatření, zásad a podmínek pro poskytování úvěrů ke splnění předem stanovených cílů. Z hlediska makroekonomiky je úvěrová politika součástí měnové politiky. Jedna z důležitých činností banky je poskytování úvěrů klientům.

Největším zdrojem financí jsou pro banky právě úroky z poskytnutých úvěrů. Proto má každá banka vypracovaný soubor zásad a metod, tj. úvěrovou politiku, která slouží pracovníkům bank při poskytování úvěrů. Pracovníci bank by měly tyto zásady a metody dodržovat. Je to nejen pro jejich vlastní ochranu, ale také pro ochranu banky před riziky vyplývající z poskytování úvěrů. Dobře vypracovaná úvěrová politika banky pomáhá pracovníkům bank v rozhodování, které se týká poskytování úvěrů.³

2.3 ČNB a její úloha

„Česká národní banka je ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávající dohled nad finančním trhem. Je právnickou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze, nezapisuje se do Obchodního rejstříku. Česká národní banka hospodaří samostatně s odbornou péčí a majetkem, který ji byl svěřen státem.“

(Zákon č. 6/1993 Sb., Zákon o České národní bance v platném znění).

ČNB je nezávislá instituce. Bankovní rada je nejvyšším řídicím orgánem, v jejímž čele je guvernér a dva viceguvernéři. Jejichž jmenování je prezidentem republiky na období šesti let.

Česká národní banka disponuje s nástroji, kterými reguluje stabilitu měny a udržuje makroekonomické ukazatele. Tím centrální banka ovlivňuje vývoj ekonomiky.

³ <http://finance-bankovnictvi.studentske.cz/2008/11/64-vrov-politika-banky-vr-jeho-roen.html>, 10. 12. 2017

2.4 Poskytovatelé úvěrů

V současné době, všichni poskytovatelé a zprostředkovatelé všech druhů spotřebitelských úvěrů v České republice musí být akreditováni, tzn. mít složenou odbornou zkoušku z oblasti spotřebitelských úvěrů. Vyhláška č. 34/2016 Sb., Odborná způsobilost pro distribuci spotřebitelského úvěru. (ČERVENKA, M., IRCINGOVÁ, D. a ŠKVÁRA, M. Spotřebitelské úvěry 2017).

„Do příchodu nového zákona o úvěru pro spotřebitele 1. Prosince 2016 mohl úvěry zprostředkovávat každý, kdo zažádal o identifikační číslo v bance a prošel základním školením. Nově musí být všichni spotřebitelé úvěru registrováni u České národní banky. Registrace je podmíněna odbornou způsobilostí, důvěryhodností a pojištěním odpovědnosti zprostředkovatele.“⁴

2.4.1 Bankovní poskytovatelé úvěrů

2.4.2 Nebankovní poskytovatelé úvěrů

Významná změna při poskytování spotřebitelských úvěrů oproti stávající úpravě, kdy postačovalo živnostenské oprávnění, je udělení oprávnění Českou národní bankou. „Část druhá, hlava II, Základní ustanovení § 9 – Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, je právnická osoba, která je oprávněna poskytovat spotřebitelský úvěr na základě oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které ji poskytla

⁴ <https://www.hypindex.cz/clanky/novy-zakon-uveru-prosiva-zprostredkovatele/> , 18. 7. 2017

Česká národní banka.“ (Zákon o spotřebitelském úvěru č. 257/2016 Sb., ISBN 978-80-7488-191-6).

z@nky.cz

mBank

Hello
bank!

HOME
CREDIT

2.5 Registr dlužníků v České republice

Vedení registru, část čtvrtá, § 53 – Zákon o spotřebitelském úvěru č. 257/2016 Sb.

„Registr spravuje a provozuje Česká národní banka. Registr je veden v elektronické podobě.“ (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WCHLTOVÁ, FLÍDR, Zákon o spotřebitelském úvěru, s. 285).

Registr je databáze informací o bonitě, platební morálce, důvěryhodnosti, celkové úvěrové angažovanosti fyzických i právnických osobách. Úvěrový registr slouží jako nástroj pro určování a řízení úvěrového rizika. Banky v praxi využívají úvěrové registry a sami do registru posílají informace, což usnadňuje bankám ověřit úvěrovou situaci žadatele. Na základě získaných informací pak k žadateli přistupují obezřetně, pokud jejich platební morálka je špatná.

„Smyslem registrů dlužníků je pomoci bankám a dalším subjektům při zjišťování spolehlivosti svých potencionálních dlužníků.“⁵

Na základě registrů mohou poskytovatelé úvěrů svým klientům poskytnout úvěry za lepších podmínek.

Registry dlužníků, někdy také úvěrové registry či úvěrové databáze, umožňují poskytovatelům úvěrů ověřit, zda žadatele o úvěr mohou považovat za spolehlivého a důvěryhodného. Slouží věřitelům k vyhodnocení tzv. bonity klienty – schopnosti splácet své závazky.

Rozlišujeme registry s informacemi pozitivními a negativními.

Pozitivní registry sbírají informace o klientech, jejich půjčkách a jiných závazcích, které klienti plnili v minulosti a nyní. Opakem jsou registry negativní, které shromažďují informace o neplnění závazků klientů.

⁵ https://cs.wikipedia.org/wiki/Registr_dlu%C5%BEn%C3%ADk%C5%AF, 5. 10. 2017

V současné době v ČR existuje několik úvěrových registrů dle § 38 a odst. 2 zákona 21/1992 Sb., o bankách:

2.5.1 Centrální registr úvěrů (CRÚ)

Tento registr spravuje ČNB a se spotřebitelskými úvěry nijak nesouvisí. Jsou v něm pouze zaznamenávány informace o podnikatelských úvěrech, které bankám slouží k tomu, aby zjistily zadluženost podnikajících a fyzických osob. Tento registr slouží ČNB k získání informací pro další činnosti, které ze zákona vykonává.

Dále na základě Zákona o bankách (§ 38 a odst. 1 zákona 21/1992 Sb., o bankách, v platném znění) je soukromou právnickou osobou zřízen následující registr:

2.5.2 BRKI

Jedná se o bankovní registr klientských informací, který funguje od roku 2002 a provozuje ho společnost CBCB (Czech Banking Credit Bureau, a.s.) Úkol tohoto registru je výměna dat o bonitě, platební schopnosti klientů bank (spotřebitelích i podnikatelích) a jejich důvěryhodnosti. Tento registr je založen na základě zákona o bankách a shromažďují se v něm informace bez nutnosti souhlasu klientů. Informace se uchovávají 4 roky od zániku závazku. Jedná se o registr pozitivní.⁶

V České republice jsou Úřadem na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) evidovány bankovní i nebankovní registry dlužníků:

2.5.3 NRKI

Jedná se o nebankovní registr klientských informací, který provozuje společnost CNBC (Czech Non - Banking Credit Bureau, z.s.p.o). Je založen a spravován nebankovními poskytovateli úvěrů. Jedná se o pozitivní registr, ve kterém se shromažďují a uchovávají informace o klientech a osobách fyzických i právnických, po dobu 3 let od

⁶ <http://www.doubleinformation.cz/brki-nrki/>, 4. 2. 2018

zániku a pokud nebyla smlouva uzavřena, tak pouze 3 měsíce (Zákon o ochraně spotřebitele).⁷

Společnost CRIF – Czech Credit Bureau, a.s je organizátorem registru BRKI a NRKI.

2.5.4 SOLUS

Je zájmové sdružení právnických osob (Sdružení na Ochranu Leasingu a Úvěrů spotřebitelům) a taktéž se jedná o registr negativní. Účastníky jsou nejen banky, ale hlavně leasingové společnosti, mobilní operátoři, či dodavatelé různých služeb. V Jedná se o registr spotřebitelů, fyzických osob. Dle zákona o ochraně spotřebitele, se zde uchovávají informace 3 roky od úhrady závazku z prodlení 1 rok od úhrady dluhu po splatnosti (př. platby elektřiny, plynu, telekomunikací).

V současné době už platí i pro nebankovní registry, že mohou shromažďovat informace bez souhlasu klientů za podmínek, které jsou stanoveny v zákoně na ochranu spotřebitele.⁸

2.6 Ochrana spotřebitelů v oblasti úvěrů

Pouze akciová společnost, společnost s ručením omezeným nebo evropská společnost, se sídlem i skutečným sídlem na území České republiky může být poskytovatelem spotřebitelského úvěru s počátečním kapitálem alespoň 20 milionů Kč.

Povinností poskytovatele jsou postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, pravidla pro vymáhání pohledávek atd.⁹

2.6.1 Právní úprava ochrany spotřebitele v ČR

Počátky právní ochrany spotřebitele v České republice sahají do roku 1975, kdy byla stanovena základní práva spotřebitele, která byla dále rozšířena v roce 1984.

Oblast ochrany spotřebitele je v ČR upravena zejména v těchto právních předpisech:

⁷ <https://www.banky.cz/bankovni-slovník/nrki-nebankovni-registr-klientskych-informaci/>, 4. 2. 2018

⁸ <https://www.finance.cz/zpravy/finance/208678-bonita-klienta-jak-a-proc-ji-banky-zjistuji/>, 1. 3. 2018

⁹ <https://www.epravo.cz/top/clanky/spotrebitelske-uvery-nove-a-lepe-103065.html> 18. 2. 2018

- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)
- Zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb.)
- Zákon o spotřebitelském úvěru (zákon č. 257/2016)
- Zákon o obecné bezpečnosti výrobků (zákon č. 102/2001 Sb.)
- Zákon o cenách (zákon č. 526/1990 Sb.)
- Zákon o živnostenském podnikání (zákon č. 455/1991 Sb.)
- Zákon o finančním arbitrovi (zákon č. 229/2002 Sb.)

(ČERVENKA Miroslav, Spotřebitelské úvěry 2017, s. 37)

2.7 Vliv nového zákona o spotřebitelských úvěrech na poskytování úvěrů

Od 1. 12. 2016 je v oblasti retailového trhu účinný nový zákon o spotřebitelském úvěru (zákon č. 257/2016 Sb.), který reguluje veškeré úvěry poskytované spotřebitelům, nově včetně hypotečních úvěrů. Zákon nahrazuje původní zákon o spotřebitelském úvěru, který byl účinný od roku 2011 (č. 145/2010 Sb.).

2.7.1 Hlavní změny

Hlavní změny, které nový zákon přináší, se projevilo v novém rozlišení spotřebitelských úvěrů na bydlení.

Nově je sjednocen dohled nad bankovními i nebankovními poskytovateli či zprostředkovateli úvěrů, který byl dán do rukou ČNB, která tento dohled vykonává. Nový zákon se projevil i v přísnějším prověřování bonity klienta.

Zákonem byla pevně ukotvená lhůta na rozmyšlenou.

Veliká změna se dotkla hypoték, kde se změnily podmínky při předčasném splacení či mimořádných vkladů.

Co zákon přinesl nového je zákonná povinnost pro poskytovatele úvěrů provést detailní posouzení finanční situace klienta, včetně jeho příjmů a výdajů, zjistit informace o jeho současném splácení, atd. Pokud by poskytovatel spotřebitelského úvěru tak neučinil, mohl by se klient dovolat neplatnosti smlouvy, a to do 3 let od jejího uzavření.

Změny se také dotkly smluvní dokumentace. Nově vznikl doklad o Zamítnutí žádosti, klientovi se tiskne jen na vyžádání. Klient nově podepisuje Záznam o poskytnutí a vysvětlení informací (PI) a dostává dokument – Vysvětlení předsmulvních informací (vysvětlení pojmů z PI) a nakonec obdrží ceník.

Ze stávajících dokumentů zůstávají Předsmulvné informace, které nově platí 14 dnů a již se nepodepisují.

2.7.2 Výhody

Zákon zvyšuje ochranu spotřebitele tím, že zavádí regulaci drobných půjček od nebankovních institucí. Klient je více chráněn podrobnějším zjištěním jeho finanční situace, dostane se mu kompletnější dokumentace a vysvětlení.

2.7.3 Nevýhody

Vyvstává více administrativy, delší jednání s klientem, než poskytovatel zjistí veškeré potřebné údaje, které mu plynou ze zákona, a v některých případech může dojít k prodloužení doby pro zpracování (to se týká hlavně hypotečních úvěrů).

2.8 Rada vs. Doporučení

Zákon nově definuje, co znamená poskytnutí rady spotřebiteli a doporučení. Přesné vymezení najdeme v § 85 zákona.

2.8.1 Rada

Poskytnutí rady je zákonem přesně vymezeno. Požadavky na zprostředkovatele jsou přímo a jasně určeny. Povinností je provést analýzu skutečných příjmů a výdajů klienta, upozornit na všechna možná rizika, která ho mohou potkat v průběhu splácení úvěru.

Zprostředkovatel musí spotřebiteli poskytnout dostatečný výběr produktů na trhu, poskytnout mu více nabídek. Vždy musí být proveden písemný záznam o poskytnuté radě a musí být klientovi předána buď v písemné formě, nebo trvalém nosiči. Není však

povinností zprostředkovatel poskytovat radu, ale musí spotřebitele o tom výslovně informovat.

2.8.2 Doporučení

Doporučení (§ 3 odst. 2) je proces, kdy je pro spotřebitele připravena nabídka nebo několik nabídek a klient se v konečné fázi sám rozhodne, která je pro něj nejvýhodnější. Zde probíhá jednání s klientem na obecné rovině, zohledňují se zájmy spotřebitele, jedná se spíše o běžnou odbornou péči o klienta.

Zde pro sprostředkovatele nevyplývá výčet taxativních povinností, které by vůči klientovi museli být plněny.¹⁰

2.9 Úvěr

Jsou peněžní prostředky poskytnuté věřitelem dlužníkovi, který má povinnost dluh za dohodnutých podmínek splatit. Za poskytnutí úvěru dlužník zaplatí úrok, který je odměnou pro věřitele za jeho poskytnutí.

„Úvěrem jsou věřitelem dočasně poskytnuté finanční prostředky dlužníkovi, který se je zavazuje za dohodnutých podmínek vrátit a zaplatit úroky.“¹¹

Před uzavřením úvěru si věřitel prověřuje klienta, jaká je jeho finanční situace a podle toho posoudí, zda je dlužník schopen splácet dluh.

Úvěr je užitečný nástroj, s jehož pomocí lze řešit deficitní finanční situaci.

Na úvěr se nevztahuje právní nárok.

¹⁰ <https://www.hypoindex.cz/clanky/nova-regulace-uveru-a-dalsi-legislativni-novinky/> 18. 2. 2018

¹¹ § 2395 nového občanského zákoníku

Pozor na to, kdo nám prostředky poskytuje

Lichva	Banka
<ul style="list-style-type: none">- nejasné podmínky- vysoký úrok- nejasný zdroj peněz	<ul style="list-style-type: none">+ přiměřený úrok+ jednoznačné podmínky+ vymáhání podle zákona
<ul style="list-style-type: none">+ snadné schválení (rychlost, bez ručitele)	<ul style="list-style-type: none">- delší schvalovací proces

Obrázek 2 - Lichva nebo banka
Zdroj: Školní atlas, Dnešní finanční svět

2.9.1 Dělení spotřebitelských úvěrů

Rozlišujeme různé druhy úvěrů, podle doby splatnosti, způsobu poskytování nebo účelu. Každý úvěr má jiné podmínky.

2.9.1.1 Úvěry podle doby splatnosti

- Krátkodobé úvěry, které mají splatnosti do jednoho roku a jsou to například kontokorenty a kreditní karty.
- Střednědobé úvěry už mají splatnost v rozmezí od jednoho roku do čtyř let.
- Dlouhodobé úvěry mají splatnost delší než čtyři roky.

2.9.1.2 Úvěry podle určení účelu

➤ Účelový úvěr

„Účelový úvěr je takový, kdy věřitel předem zná účel a výši půjčky“ (JANDA, J. *Jak žít šťastně na dluh*, s. 55). Má nižší úrokovou sazbu, jelikož je za určitým účelem, například hypotéka, úvěr ze stavebního spoření, konsolidace půjček.

➤ Neúčelový úvěr

Neúčelový úvěr, je úvěr, kde se neprokazuje účel poskytnutí. Většinou má vyšší úrokovou sazbu oproti účelovému úvěru. Jedná se o spotřebitelský úvěr, kontokorenty, kartové úvěry.

2.9.1.3 Úvěry podle způsobu poskytnutí

- Jednorázové úvěry se sjednávají na určenou dobu a po doplacení úvěrový vztah zaniká.
- Revolvingové úvěry, tzn. opakující se úvěry, se poskytnou určitým úvěrovým rámcem, který si pak klient postupně čerpá s tím, že prostředky průběžně vrací zpět a úroky platí jen z využití částky.¹²

2.10 Zajištění úvěrů

Každá bankovní instituce se snaží o to, aby byl úvěr zajištěn a to z důvodu návratnosti poskytnutých prostředků. Pokud se jedná o účelový úvěr, například Hypotéka, zde je zajištění nemovitostí.

U neúčelového úvěru se zajištění provádí pojištěním úvěru pro případ úmrtí, invalidity, dlouhodobé pracovní neschopnosti a ztráty zaměstnání. Pojištění k úvěru není povinné, ale zodpovědné. Žadatel je veden poskytovatelem k tomu, aby si úvěr pojištěním zajistil pro nečekané události a tím se vyhnul problémům a ochránil sám sebe pro neschopnost splácení svých závazků, ale zároveň je chráněn i banka, která nepřichází o splátky.¹³

¹²

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Av%C4%9Br#Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD_%C3%BAv%C4%9Bru, 28. 2. 2018

¹³ <http://www.pujcky-dinero.cz/zajisteni-uveru.html>, 28. 2. 2018

2.11 Žádost o úvěr a podmínky

Pokud klient žádá o úvěr a poskytovatelem je banka, podepisuje klient žádost o úvěr. Je to první krok budoucího vztahu banky jako věřitele a klienta jako dlužníka. Požadavky informací v žádosti o úvěr se mohou v jednotlivých bankách lišit.

2.12 Dlužník

Pokud klient podepíše smlouvu o úvěru, stává se dlužníkem. Dlužník je osoba, která se písemně zaváže ve smlouvě k závazku a tento závazek (dluh) splácí v pravidelných splátkách včetně úroku.

Pokud žadatel o úvěr příjmově nedosahuje na výši úvěru, o kterou má zájem, může do smlouvy zavázat spoludlužníka nebo ručitele. Někdy tuto variantu může vyžadovat přímo banka a nemusí to souviset s příjmem, ale je to jako druh zajištění.

2.12.1 Údaje v žádosti v České spořitelně

V České spořitelně jsou po klientovi vyžadovány tyto informace. V první řadě to jsou osobní údaje žadatele jako je jméno, příjmení, rodné číslo, bydliště, stav, počet osob v domácnosti.

Následným údajem se zjišťuje vzdělání (základní, vyučen, vyučen s maturitou, střední s maturitou, vysokoškolské) a způsob bydlení, zda klient bydlí ve vlastním (bytu/ domu), zda je jeho bydlení bez závazků nebo se závazky, nebo bydlí u rodičů, na koleji, v pronájmu nebo využívá jiný způsob bydlení.

Dále je důležité IČO zaměstnavatele a datum od kdy je sjednán pracovní poměr a zda je na dobu určitou, či neurčitou a to včetně příjmu. Pokud nechodí klientovi výplata na účet, potřebuje k žádosti doložit ještě potvrzení od zaměstnavatele o výši příjmu. V žádosti se uvádějí i další příjmy jako výživné, příjem z pronájmu, u zajištěného úvěru lze započítat příjem i z Dohody o pracovní činnosti.

Dalším bodem jsou žadatelovi výdaje na domácnost, bydlení a suma splátek úvěrů u jiných společnostech.

Součástí žádostí je výše úvěru, měna a doba splácení (na jak dlouhou dobu se úvěr klientovi poskytuje, dle jeho možností). Pokud se jedná o účelový úvěr, musí být uveden i účel (na bydlení, rekonstrukci atd.).

Nově se v žádosti detailněji zjišťují výdaje – jedná se o všechny výdaje na domácnost (školné, stravné dětí, jízdné, léky a jiné náklady), které zatěžují rodinný rozpočet.

Žádost hraje klíčovou roli v případě soudního sporu s klienty. V případě nedostatečného prověření klienta ze strany banky může spotřebitel uplatnit námitku v tříleté lhůtě ode dne uzavření smlouvy a je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možnostem.

Na spotřebitelské úvěry není právní nárok, záleží na tom, zda žadatel o úvěr splňuje požadavky banky, která mu úvěr může poskytnout. Výše příjmu, náklady na domácnost a ostatní závazky jsou rozhodující pro schopnost splácení. Pro další kroky v uzavření smlouvy je důležité ověření v úvěrovém registru dlužníků.

Vyplněná žádost musí projít „scoringem“ (standardizovaný proces při hodnocení úvěruschopnosti klienta, založený na bodovém hodnocení předem stanovených charakteristik)¹⁴ a podle toho je žádost vyhodnocena a schválena.

Pokud klient svými příjmy nedosahuje na výši poskytnutého úvěru, může do smlouvy zavázat spoludlužníka a pro zajištění i ručitele. U spoludlužníka a ručitele se zjišťují stejné údaje jako u hlavního žadatele, vyplňuje se žádost, včetně příjmů, výdajů atd. Žádost podepisují obě strany.

2.13 Spoludlužník

Spoludlužník svým příjmem poskytne žadateli o úvěr výhodu dosáhnout na vyšší částku a lepší podmínky, ale co z toho plyne přímo pro něj.

Přebírá na sebe stejná práva a povinnosti, jako má dlužník. Tím, že do smlouvy přistoupí, se zavazuje dluh i úrok v pravidelných splátkách věřiteli splácet. To znamená, že v případě, že dlužník přestane splácet, přechází tato povinnost na něj.

Spoludlužník je většinou blízká osoba, může to být jeden z manželů nebo partner žijící ve společné domácnosti.

¹⁴ <http://www.uhypoteky.cz/bonita-klienta-scoring/>, 1. 3. 2018

Stát se spoludlužníkem v sobě skrývá mnoho úskalí, například to, že se pro něj snižuje úvěrový rámec o tu výši úvěru, na které je zavázán, nehledě na to, že se také může dostat do registru dlužníků, pokud bude problém s řádným splácením úvěru. Pokud spoludlužník zaplatí dluh, nemůže si ho po dlužníkovi nárokovat. Zjednodušeně řečeno – spoludlužník má jen povinnosti, ale žádná práva.

2.14 Ručitel

Pak zde vystupuje ručitel, který taktéž svým příjmem dopomůže dlužníkovi dosáhnout na vyšší částku. I ručitel podpisem smlouvy o úvěru se zavazuje a má stejné povinnosti jako dlužník, dluh bance v řádných splátkách vrátit, včetně zaplacených úroků, pokud přestane dlužník splácet. Na rozdíl od spoludlužníka má ručitel právo pohledávat po dlužníkovi dluh, který za něj bance zaplatil a to i soudní cestou.

2.15 Bonita a úvěrový rámec

Bonita klienta ovlivňuje to, jak velký úvěr neboli úvěrový rámec může banka klientovi poskytnout. Čím vyšší bonita, tím vyšší limit poskytnutého úvěru.

Co ovlivňuje výši bonity? Je to historie klienta, jeho finanční i úvěrové aktivity. Pokud banka zná platební morálku klienta a hlavně čím víc ji zná, je bankou ohodnocen s nejvyšší bonitou a naopak.

S vyšším rizikem a nižší bonitou je hodnocen žadatel o úvěr, který v bance žádný aktivity nemá.

2.16 Smlouva o úvěru

Na základě všech předchozích kroků je mezi bankou a klientem sepsána smlouva o spotřebitelském úvěru. Smlouva obsahuje podrobné údaje o úvěru.

Smlouva musí mít vždy písemnou formu a dle zákona o spotřebitelském úvěru musí splňovat obsahové náležitosti.

2.16.1 Obsah smlouvy

Ve smlouvě o daném spotřebitelském úvěru musí být uvedeny kontaktní údaje obou smluvních stran, dále druh a doba trvání spotřebitelského úvěru, úroková sazba včetně RPSN. Nesmí chybět celková splatná částka, kterou má spotřebitel zaplatit za sjednanou dobu trvání úvěru. Ve smlouvě musí být uvedena výše splátky, den první a poslední splátky a počet splátek. Dále číslo účtu, ze kterého se bude úvěr splácet. Pokud bylo s klientem sjednáno pojištění proti neschopnosti splácení, musí být uvedeno ve smlouvě také. Další důležité body ve smlouvě jsou informace o právech spotřebitele (odstoupení od smlouvy, předčasné splacení úvěru, mimořádné splátky atp.), ale i poskytovatele. Pro klienty je důležitá informace o možnosti mimosoudního řešení sporů, která musí být ve smlouvě zanesena, včetně označení příslušného orgánu dohledu.

Smlouva o úvěru zaniká řádným nebo předčasným doplacením. Klient má také právo od uzavřené, podepsané a vyčerpané smlouvy do 14 ti dnů odstoupit bez jakýchkoliv sankcí. Je však povinen vrátit jistinu včetně nevratných poplatků a to ke dni doplacení a ve lhůtě 30 ti dnů.

Nejen klient má právo od smlouvy odstoupit, ale také banka.

Jeden z důvodů, proč banka odstupuje od smlouvy je, že klient je se splátkami v prodlení. Dalším důvodem je použití úvěru k jinému účelu, než pro který byl úvěr sjednán a tím se dostává do rozporu se smlouvou. Důvodem pro odstoupení banky od smlouvy je také nesplnění účelu úvěru pro podmínky čerpání.

(DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty.*)

2.17 Předčasné doplacení úvěru

Nový zákon o spotřebitelském úvěru v § 117 řeší předčasné splacení úvěru. To se velmi zásadně dotklo hypotečních úvěrů.

Abychom si představili výhody, jen si připomeneme, že před změnou při předčasném splacení hypotéky klient platil bance ušlé úroky do konce fixačního období. Nově lze hypotéku splatit předčasně a bez sankcí z ušlých úroků dle následujících pravidel.

Každý rok, ale pouze jednou v daném roce, můžeme splatit 25% z celkové výše úvěru bezplatně. Co zůstává stejné, je platba při výročí fixace. Další bezplatné splácení nastává při úmrtí, invaliditě, či dlouhodobé nemoci (dlužníka nebo jeho manžela, manželky, pokud zde nastane situace neschopnosti splácet).

Za poplatek max. 50.000,- Kč zaplatí klient, pokud bude nemovitost prodávat, ale jen v případě, že je hypotéka sjednána více jak dva roky.

A v poslední řadě u hypotéky sjednanou za starých podmínek (před novelou Zákona o spotřebitelských úvěrech) je poplatek, který nesmí přesáhnout součet úroků do výročí fixace.

Tyto pravidla nedopadnou automaticky na všechny hypotéky, ale budou platit na nově sjednané hypotéky od 1. prosince 2016, které byly sjednané před tímto datem až po dosažení nejbližší výročí fixace po účinnosti zákona.

Předčasné doplacení úvěru jiného než na bydlení, je možné doplatit kdykoliv za omezenou sankci 1% z výše dopláceného úvěru a to pokud je doba splatnosti delší než jeden rok. Pokud je doba kratší než jeden rok, sankce je 0,5% z výše dopláceného úvěru.¹⁵ Tyto pravidla i po změně zákona zůstávají stejné.

2.18 Úrok

„Každý úvěr má úrokovou sazbu, je to něco jako cena peněz. „Rabat“ na zboží zvaném peníze, tedy odměna, úplata.“ (KOCIÁNOVÁ, H, Finanční gramotnost v kostce, aneb, co vás neměl kdo naučit, s. 13).

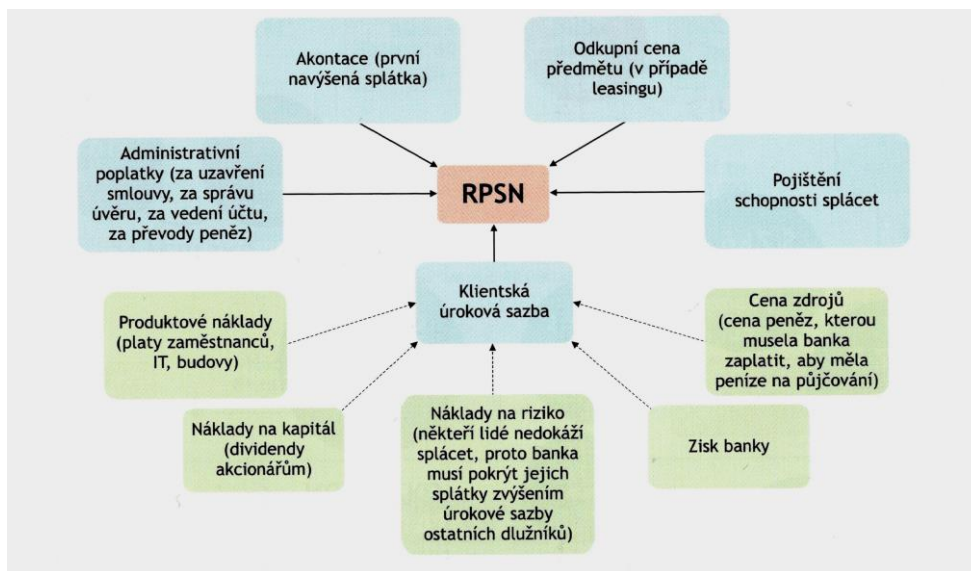
Úroková míra je velmi důležitá, ukazuje nám, o kolik procent z celkové půjčené částky se ročně navýší náš dluh, avšak to nejsou celkové náklady, které plynou ze splácení samotného úvěru. Jaká je úroková míra, závisí na typu úvěru, délce splácení, výše poskytnuté finanční částky a na bonitě klienta.

¹⁵ <https://www.hypoindex.cz/clanky/nova-regulace-uveru-a-dalsi-legislativni-novinky/>, 18. 2. 2018

2.19 RPSN

Důležitá je sazba RPSN, což je roční procentní sazba nákladů, která vyjadřuje celkové průměrné náklady na daný úvěr za rok. A právě RPSN je stěžejní pro rozhodování jaký úvěr a u jaké bankovní instituce si žadatel vezme. RPSN je v současné době pro spotřebitele hlavní nástroj při srovnávání spotřebitelských úvěrů. Není to však jediné kritérium, podle kterého se žadatel rozhoduje.

§ 133 Náklady zahrnuté do celkových nákladů spotřebitelského úvěru. „Cílem roční procentní sazby nákladů je umožnění jednotného způsobu porovnání ceny spotřebitelských úvěrů s rozdílnou konstrukcí úrokové sazby, poplatků, doby splácení a zbylých parametrů úvěru. Pro tento účel se užívá metoda časové hodnoty budoucích plnění.“ (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WACHLTOVÁ, FLÍDR. Zákon o spotřebitelském úvěru, s. 615).

Obrázek 3 - Roční procentuální sazba nákladů

Zdroj: Školní atlas, Dnešní finanční svět

2.20 Úvěrové riziko

Je základním a velmi významným bankovním rizikem a jeho řízení má rozhodující vliv na úspěchu nebo neúspěchu banky. A jelikož většin bank značnou část příjmů získává z poskytování úvěrů, zvažuje nebezpečí nesplnění závazku. Úvěrové riziko je „riziko, že druhá strana ve finanční transakci nebude jednat podle ustanovení a podmínek smlouvy, a tím způsobí držiteli aktiv finanční ztrátu.“ (Úvod do řízení úvěrového rizika, str. 30).

„Pro proces sledování úvěru má bezpochyby značný význam pravidelné a včasné poskytování finančních údajů ve standardizované formě. Zásadní význam má přitom četnost předkládání finančních údajů.“ (Úvod do řízení úvěrového rizika, str. 212).

„Pro každý finanční ukazatel se musí stanovit řada parametrů a zavést postup včasného varování, který upozorní na odchylky a výrazný pokles v klasifikaci rizika. Při vymezení těchto parametrů musí banka vzít v úvahu následující skutečnosti: - charakter klientely banky, - charakter úvěrového portfolia banky z hlediska odvětví a zemí, - typy nabízených úvěrů, - dosavadní úvěrové zkušenosti banky.“ (Úvod do řízení úvěrového rizika, str. 212).

2.21 Prodlení se splácením

Podle § 15 odst. 2 písm. h) zákona (informování o úrocích z prodlení, poplatcích z prodlení, refinancování smlouvy o úvěru, úpravy smluvních podmínek) a postup věřitele při prodlení spotřebitele podle § 122 a § 123 zákona. (Ochrana spotřebitele, Spotřebitelský úvěr, ISBN 978-80-7488-191-6).

Pokud spotřebitel neplní své závazky, které plynou ze smlouvy o spotřebitelském úvěru, má věřitel právo na náhrad vynaložených nákladů, které vzniknou v souvislosti s prodlením. Dále má právo na úroky z prodlení, avšak její výše nesmí překročit výši, která je stanovena právním předpisem a na smluvní pokutu.¹⁶

Základní pravidla pro vymáhání pohledávek jsou stanovena v právních předpisech,

¹⁶ <https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/urok-z-prodleni-a-smluvni-pokuta>, 2. 3. 2018

Především v občanském soudním řádu a exekučním řádu. A povinností každého poskytovatele spotřebitelských úvěrů je stanovit si vnitřní postupy pro vymáhání pohledávek za dlužníky.

2.22 Restrukturalizace

Je dočasným záchranným řešením situace, kdy jsme po splatnosti úvěru a nemůžeme se dostat do standardního splácení. Je to dohoda mezi bankou a klientem na nové ponížené splátce a to po určitou dobu, která je maximálně 6 měsíců. Klientovi je tato varianta nabídnuta bankou nebo klient sám žádá.

Je vždy na posouzení banky, jak vysokou splátku a na kolik měsíců klientovi schválí. Jedná se o změnu struktury ve splácení po krátký časový úsek, který banka posuzuje individuálně.¹⁷ Tímto způsobem si může dlužník ušetřit spoustu dalších nepříjemností a vyhnout se tak soudu.

2.23 Zadlužení

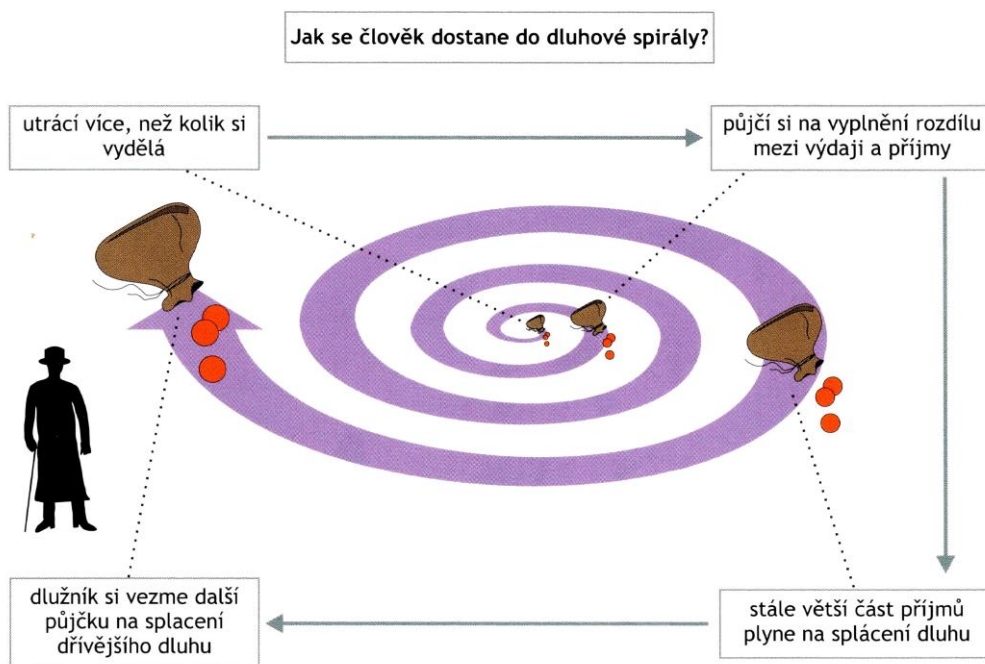
Neochota Čechů spořit si, má za následek jejich postupné zadlužování. Faktem je, že si lidé půjčují zejména na předměty denní potřeby a s tím souvisí charakter jejich půjčování. Tím se tak zvyšuje riziko platební neschopnosti a následnou nutnost konsolidace půjček.

Konsolidací se klientovi náklady na splácení sníží, ale nezaručí, že s půjčováním nezačne znovu. Lidé, kteří si pravidelně půjčili na cokoliv, se zpravidla zadlužují dál, až do chvíle, kdy už nejsou schopni splácet své dluhy a žádná další možnost úvěru už není možná.¹⁸

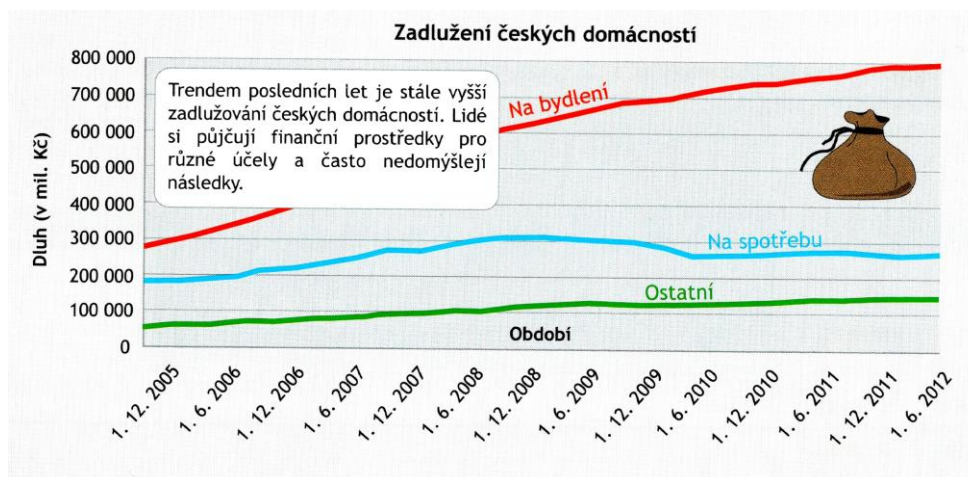
Hlavním zdrojem a činitelem dluhových potíží zadlužení obyvatel nejsou banky, ale samotní lidé. Banky mají zájem na tom, aby se situace stabilizovala. Klienty finančně vzdělávají proto, aby se vyvarovali rizikového zadlužování, aby si půjčovali zdravě a dluhové břemeno jim nepřerostlo přes hlavu a tím se nedostali do dluhové pasti.

¹⁷ <http://www.potrebujipujcitpenize.cz/restrukturalizace-uveru/>, 1. 3. 2018

¹⁸ <https://www.czech-ba.cz/cs/spotrebitelske-zadluzovai-cesi-se-zadluzuji-predevsim-naupem-zbozi-na-splatky>, 21. 2. 2018

Obrázek 4 - Dluhová past - spirála
Zdroj: Školní atlas, Dnešní finanční svět

Obrázek 5 - Zadlužení českých domácností
Zdroj: Školní atlas, Dnešní finanční svět

2.24 Exekuce

„Exekuce neboli vykonávací řízení je nucený výkon exekučního titulu. Tím je např. vykonatelné rozhodnutí soudu, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis se

*svolením k vykonatelnosti, vykonatelné rozhodnutí orgán státní správy a územní samosprávy nebo jiná vykonavatelná rozhodnutí a schválené smíry listiny, jejichž výkon připouští zákon.*¹⁹

Jinými slovy je exekuce vymožení dluhu od dlužníka.

Na základě exekučního titulu (-rozhodnutí nebo listina vydaná oprávněným orgánem, na základě které lze určité právo vymáhat) se zahajuje na návrh věřitele exekuční řízení. Je to vždy soud, který rozhoduje o nařízení exekuce.

Výkony rozhodnutí v České republice provádějí soudy samy,²⁰ a exekuce vykonávají samostatní soudní exekutoři.²¹

Pokud dlužník chce předejít exekuci, může na sebe uvalit osobní bankrot, tzv. oddlužení.

2.25 Insolvence

Je způsob řešení úpadku dlužníka, kdy jsou věřitelé částečně uspokojeni a zbylé dluhy zaniknou. Dlužník musí podat návrh na oddlužení vždy a jedine sám a musí splňovat celou řadu podmínek, například mít pravidelný příjem, být schopný splácet alespoň 30% svých dluhů během 5 ti let. Tyto podmínky oddlužovacího procesu musí splňovat během následujících 5 ti let. Avšak s tímto řešením musí souhlasit všichni věřitelé.

Dlužníkovi oddlužení přinese zánik zbývajících částí dluhů.

2.26 Základní právní předpisy

2.26.1 Základní předpisy regulující fungování bankovního sektoru

- Zákon o bankách (zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zákon o České národní bance (zákon č. 6/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

¹⁹ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Exekuce>, 24. 2. 2018

²⁰ Část šestá zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

²¹ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

- Zákon o finančních konglomerátech (zákon č. 377/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zákon o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem (zákon č. 57/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Vyhláška České národní banky o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry (zákon č. 163/2014 Sb.)
- Devizový zákon (zákon č. 219/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zákon o zdravých postupech a řešení krize na finančním trhu (zákon č. 374/2015 Sb.)

2.26.2 Právní úprava poskytování bankovních produktů

- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zákon o finančním zajištění (zákon č. 408/2010 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

2.26.3 Právní úprava vyřizování stížností klientů a ochrany spotřebitele

- Zákon o finančním arbitrovi (zákon č. 229/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

2.26.4 Právní úprava spotřebitelských úvěrů

- Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

2.26.5 Právní úprava stavebního spoření

- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 34/1993 Sb., v znění pozdějších předpisů.

2.26.6 Právní úprava hypotečních úvěrů

- Zákon o dluhopisech (zákon č. 190/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- Vyhláška České národní banky č. 164/2014 Sb., o evidenci krytí hypotečních zástavních listů a informačních povinnostech emitenta hypotečních zástavních listů²²

²² <https://www.czech-ba.cz/legislativa/zakladni-pravni-predpisy>, 18 2. 2018

3 Vlastní práce

Abych zjistila, podle jakých kritérií se lidé rozhodují, jaké typy úvěrů využívají a zda se vůbec orientují na trhu spotřebitelských úvěrů, použila jsem metodu dotazníkového šetření, příloha č. 1.

Dotazovaní byli různého pohlaví, věku, vzdělání a s různými příjmy. Dotazník byl anonymní z důvodu zachování ochrany osobních údajů a obsahoval 20 otázek. Z toho 5 otázek identifikovalo osobu, která byla dotazována.

Zjišťování probíhalo elektronickou formou pomocí sociálních sítí a e-mailu, aby se dostal k co největšímu různorodému vzorku respondentů. Z počtu vrácených dotazníků jsem vyřídila řádně vyplněné, vybrala jsem dotazníky, které zodpovídali muži a stejný počet dotazníků zodpovězených žen a s těmito vzorky jsem pracovala.

3.1 Dotazník

Obsahem dotazníku bylo 20 otázek s výběrem odpovědí. Z toho 5 otázek identifikovalo osobu, která se dotazníkového šetření zúčastnila. V dotazníku zazněly tyto otázky:

Jaké vaše pohlaví? Jaký je váš věk? Jaké je vaše dosažené vzdělání? Jaká je výše vašeho příjmu? Máte rodinu? Máte úvěry? Na co si nejčastěji berete úvěry? Co je pro vás

rozhodující při výběru vhodného úvěru? Co preferujete? Kolik Kč měsíčně byste byl schopen ponechat na splátku? Je váš úvěr zajištěn? Čím je zajištěn? Jste pojištěn proti neschopnosti splácení? Jak vysoký je váš úvěr (pokud je úvěrů víc, součet)? Berete si více úvěrů najednou? Máte problémy se splácením? Jaký dopad na domácnost by měla neschopnost splácet úvěr/ úvěry? Uveďte konkrétní banku, u které máte úvěr a jste spokojen či nespokojen. Využil jste někdy úvěr od nebankovní společnosti? Jaké zkušenosti máte s nebankovními úvěry?

3.2 Výsledky z dotazníku

Výsledky jsem zpracovala do tabulky v programu Microsoft Excel.

Zde je vidět, kolik procent ze 120 dotazovaných v poměru 60 mužů a 60 žen, se vyjádřilo k otázkám.

Tabulka 1 – Dotazník

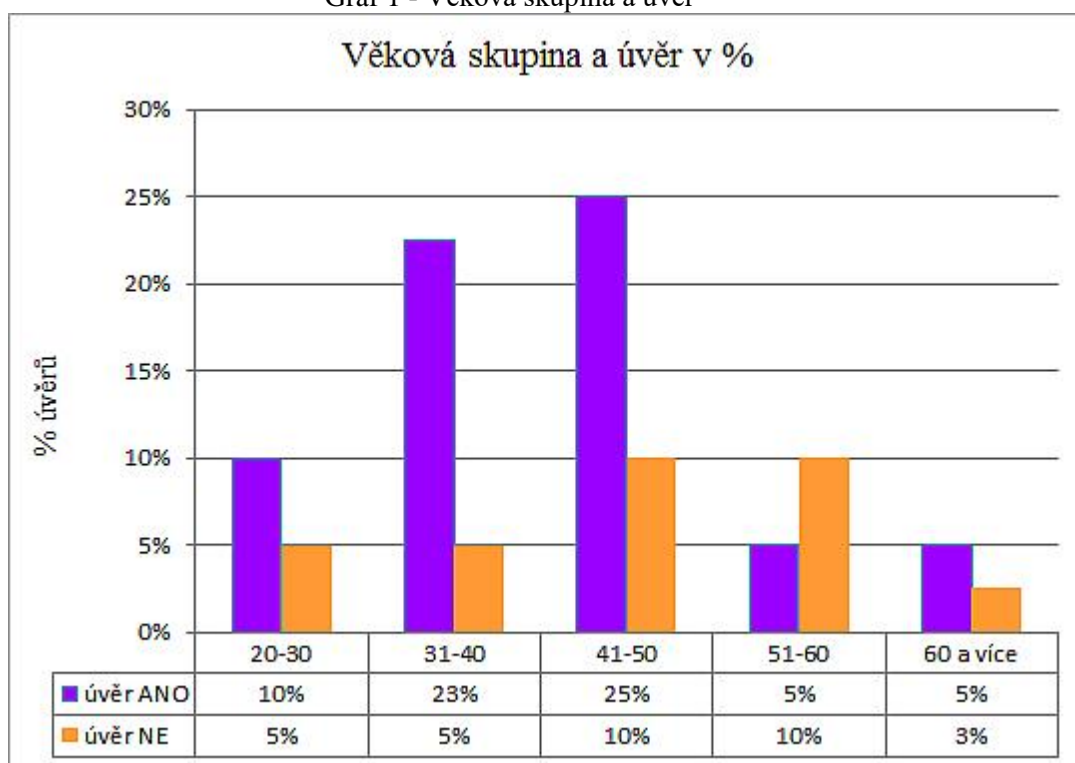
Otázka	muž	žena	celkem
	počet/%	počet/%	počet/%
Jaké je vaše pohlaví?	60 / 50,0 %	60 / 50,0 %	120 / 100,0 %
Jaký je váš věk?			
20-30	9 / 15 %	9 / 15 %	18 / 15 %
31-40	18 / 30 %	15 / 25 %	33 / 28 %
41-50	18 / 30 %	24 / 40 %	42 / 35 %
51-60	9 / 15 %	9 / 15 %	18 / 15 %
60 a více	6 / 10 %	3 / 5 %	9 / 8 %
Jaké je vaše dosažené vzdělání?			
vyučen	24 / 40 %	18 / 30 %	42 / 35 %
střední	27 / 45 %	33 / 55 %	60 / 50 %
vysokoškolské	9 / 15 %	9 / 15 %	18 / 15 %
Jaká je výše vašeho příjmu?			
do 15.000	3 / 5 %	3 / 5 %	6 / 5 %
15.001-20.000	18 / 30 %	27 / 45 %	45 / 38 %
20.001-30.000	24 / 40 %	27 / 45 %	51 / 43 %
30.001 a více	15 / 25 %	3 / 5 %	18 / 15 %
Máte rodinu?			
Ne, svobodný/-á	15 / 25 %	3 / 5 %	18 / 15 %
Ano, žiju s manželem/-lkou	18 / 30 %	24 / 40 %	42 / 35 %
Ano - 1 dítě	18 / 30 %	12 / 20 %	30 / 25 %
Ano - 2 a více	9 / 15 %	21 / 35 %	30 / 25 %
Máte úvěry?			
ano	36 / 60 %	45 / 75 %	81 / 68 %
ne	24 / 40 %	15 / 25 %	39 / 33 %
Na co si nejčastěji berete úvěry?			
bydlení, rekonstrukce	24 / 50 %	18 / 40 %	42 / 45 %
motorová vozidla	9 / 19 %	9 / 20 %	18 / 19 %
elektronika			
nečekané výdaje	3 / 6 %	15 / 33 %	18 / 20 %
základní potřeby (domácnost)	9 / 19 %		9 / 9 %
splnění snu(dovolená)	3 / 6 %	3 / 7 %	6 / 6 %
Co je pro vás rozhodující při výběru úvěru?			
úrok/ RPSN	12 / 27 %	24 / 53 %	36 / 40 %
celkový přeplatek	6 / 13 %	6 / 13 %	12 / 13 %
výše splátky	9 / 20 %	6 / 13 %	15 / 17 %
druh úvěry a podmínky	18 / 40 %	9 / 20 %	27 / 30 %
Co preferujete?			
vyšší splátky na kratší dobu	24 / 57 %	12 / 29 %	36 / 43 %
nížší splátky na delší dobu	18 / 43 %	30 / 71 %	48 / 57 %
Kolik měsíčně byste byl schopen ponechat na splátku?			
do 2000	15 / 31 %	18 / 40 %	33 / 36 %
2001-5000	24 / 50 %	21 / 47 %	45 / 48 %
5001-10.000	6 / 13 %	6 / 13 %	12 / 13 %
10.000 a více	3 / 6 %		3 / 3 %

Otázka	muž	žena	celkem
	počet/%	počet/%	počet/%
Je váš úvěr zajištěn?			
ano	21 / 47 %	12 / 29 %	33 / 38 %
ne	24 / 53 %	30 / 71 %	54 / 62 %
Čím je zajištěn?			
životním pojištěním	9 / 25 %	6 / 40 %	15 / 33 %
nemovitostí	18 / 50 %	6 / 40 %	24 / 45 %
finanční rezervou	3 / 8 %		3 / 4 %
ručitelem			
spořením	6 / 17 %	3 / 20 %	9 / 18 %
Jste pojiště proti neschopnosti splácení?			
ano	15 / 33 %	9 / 20 %	24 / 27 %
ne	30 / 67 %	36 / 80 %	66 / 73 %
Jak vysoký je váš úvěr?			
do 50.000	3 / 6 %	6 / 13 %	9 / 10 %
50.001-150.000	21 / 44 %	9 / 20 %	30 / 32 %
150.001-200.000	3 / 6 %	12 / 27 %	15 / 16 %
200.001-300.000	6 / 13 %	6 / 13 %	12 / 13 %
300.001 a více	15 / 31 %	12 / 27 %	27 / 29 %
Berete si několik úvěrů najednou?			
ne	39 / 76 %	30 / 67 %	69 / 72 %
ano	12 / 24 %	15 / 33 %	27 / 28 %
Máte problémy se splácením?			
ne	33 / 85 %	21 / 70 %	54 / 77 %
ano	6 / 15 %	9 / 30 %	15 / 23 %
Jaký dopad by na domácnost měla neschopnost splácet úvěr?			
žádný	15 / 29 %	3 / 6 %	18 / 18 %
navýšení dluhu+pokuty	27 / 53 %	18 / 38 %	45 / 45 %
nebudou výlety, kapesné	9 / 18 %	27 / 56 %	36 / 37 %
U které banky máte úvěry?			
ČS	12 / 22 %	21 / 47 %	33 / 34 %
KB	18 / 33 %	9 / 20 %	27 / 27 %
Moneta - GE MONEY bank	6 / 11 %	9 / 20 %	15 / 16 %
Raiffeisen bank	9 / 17 %	6 / 13 %	15 / 15 %
ČSOB	9 / 17 %		9 / 8 %
Využil jste někdy úvěr od nebankovní společnosti?			
ano	15 / 29 %	27 / 60 %	42 / 45 %
ne	36 / 71 %	18 / 40 %	54 / 55 %
Jaké zkušenosti máte s nebankovními úvěry?			
žádné	33 / 65 %	15 / 36 %	48 / 50 %
pozitivní	6 / 12 %	15 / 36 %	21 / 24 %
negativní	12 / 24 %	12 / 29 %	24 / 26 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

3.2.1 Věková skupina a úvěr

Graf 1 - Věková skupina a úvěr

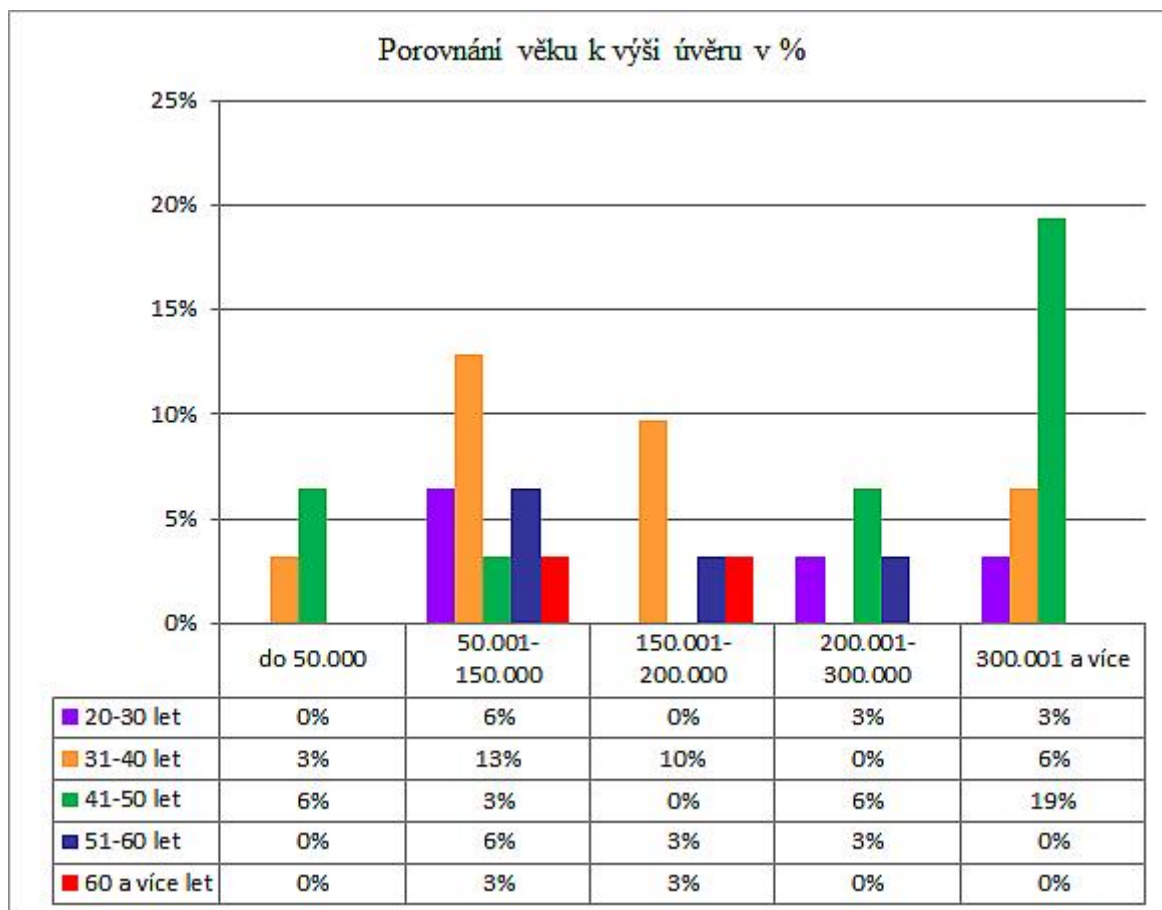

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Co jsem zjistila ze 120 zodpovězených dotazníků je, že 25% lidí ve věku 41 až 50 let mají úvěry, pouze 10% je bez úvěru. Ve věku mezi 31 a 40 lety je 23% s úvěry a zde je vidět, že jen 5% úvěry nemají. Mladí lidé věkové skupiny 20 – 30 let využívají úvěry z 10% a 5% nevlastní žádný úvěr. Lidé vyššího věku jsou již opatrní, jak je vidět v grafu, protože jen 5% využívá úvěr a jsou to lidé od 51 let.

3.2.2 Porovnání věku k výši úvěru

Graf 2 - Porovnání věku k výši úvěru

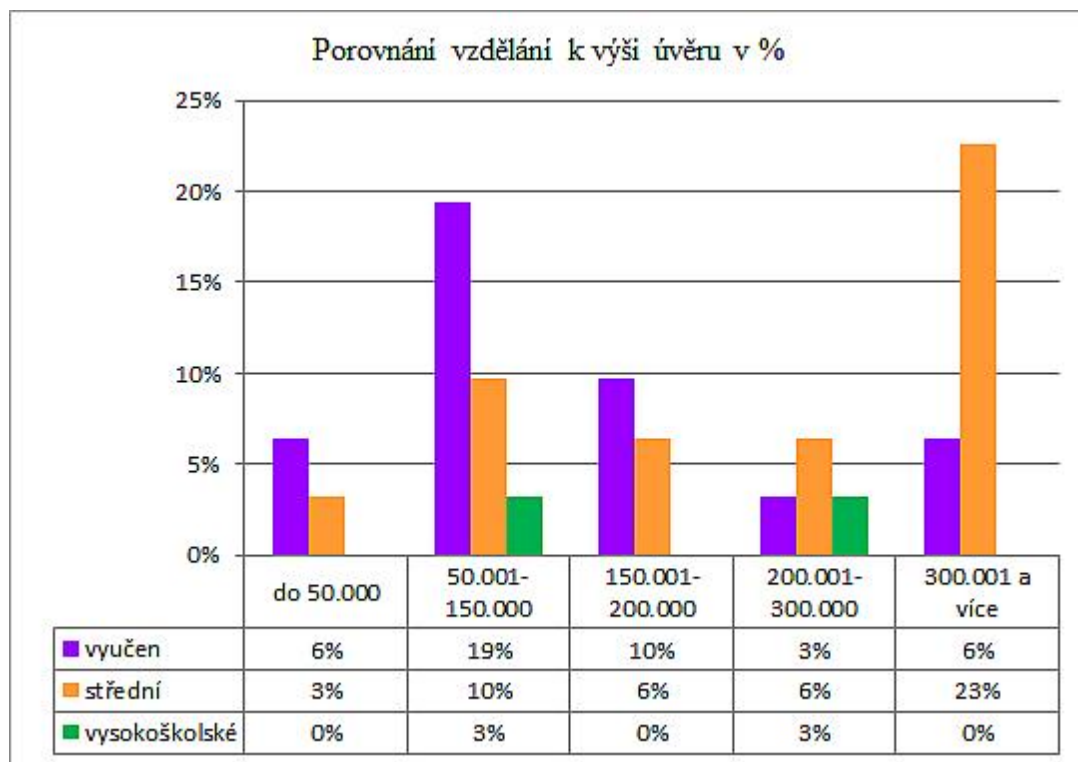
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Tento graf rozebírá věkovou skupinu k výšce úvěru. Zde opět vidíme, že věková skupina 41 – 50 let má úvěr od 301.000,-Kč, což je 19% z celkových dotazovaných. Hned za nimi je s 13% skupina lidí ve věku 31 – 40 let, kteří se pohybují v rozmezí úvěrů 50.001,- až 150.000,-Kč. Za povšimnutí stojí 10% dotazovaných, kteří mají úvěry od 150.000,- do 200.000,- Kč a jsou z kategorie 31 – 40 let.

Dále vidíme, že 6% lidí ve věku 20 až 60 let využívají úvěry v rozmezí do 150.000,-Kč a od 200.000,- Kč a více.

3.2.3 Porovnání vzdělání k výši úvěru

Graf 3 - Porovnání vzdělání k výši úvěru

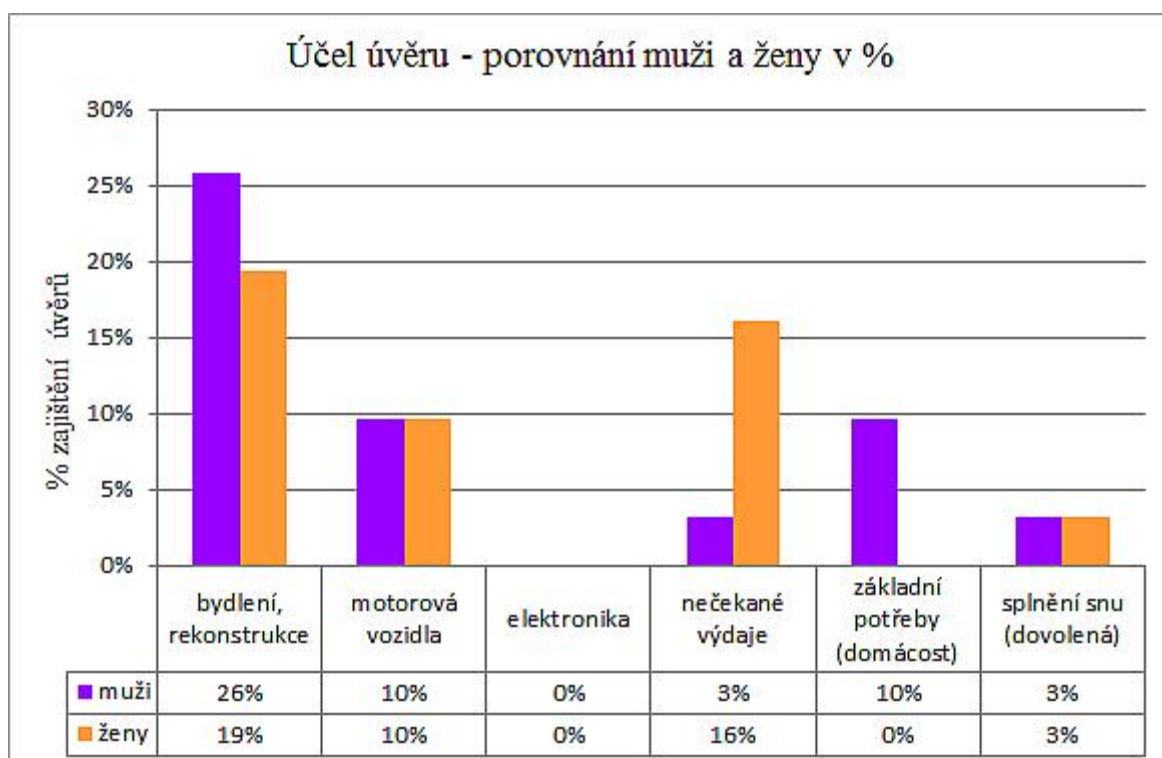
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jakou roli hraje věk k výši úvěru, vidíme následně v tomto grafu.

25 % respondentů se středoškolským vzděláním má úvěr nad 300.000,- Kč. Pak je patrné, že s 19 % mají úvěr v rozmezí 50.001,- až 150.000,- Kč a 6 % středoškolsky vzdělaných se pohybuje v úvěrovém rámci od 150.00,- do 300.000,- Kč. Nad 300.00,- Kč mají respondenti se středoškolským vzděláním, což činilo 23%, hned za nimi jsou s 19% lidé vyučení, ty se však drží v rozmezí 50.001-150.000,- Kč, 10% středoškolsky vzdělaných, ale i vyučených.

3.2.4 Účel úvěru v porovnání muži a ženy

Graf 4 - Účel úvěru v porovnání muži a ženy

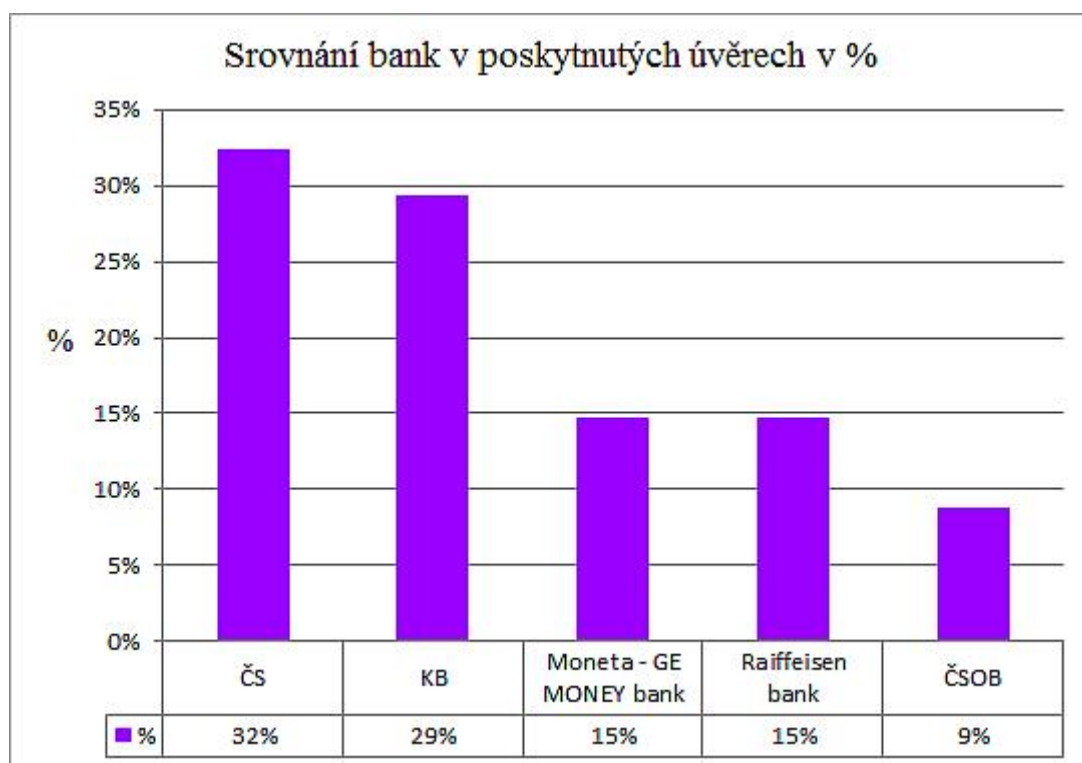

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Tento graf porovnává požadavky mužů a žen v souvislosti s účelem úvěru. Jak vidíme, bydlení řeší z 26 % muži, ženy z 19 %. Avšak ženy v nečekaných výdajích si z 16 % vezmou úvěr oproti mužům, kteří na tento účel mají úvěr jen z 3 %. Obě pohlaví mají shodné požadavky na úvěr za účelem pořízení motorového vozidla, 10 %.

3.2.5 Srovnání bank ve spokojenosti v poskytnutých úvěrech

Graf 5 - Srovnání bank ve spokojenosti v poskytnutých úvěrech

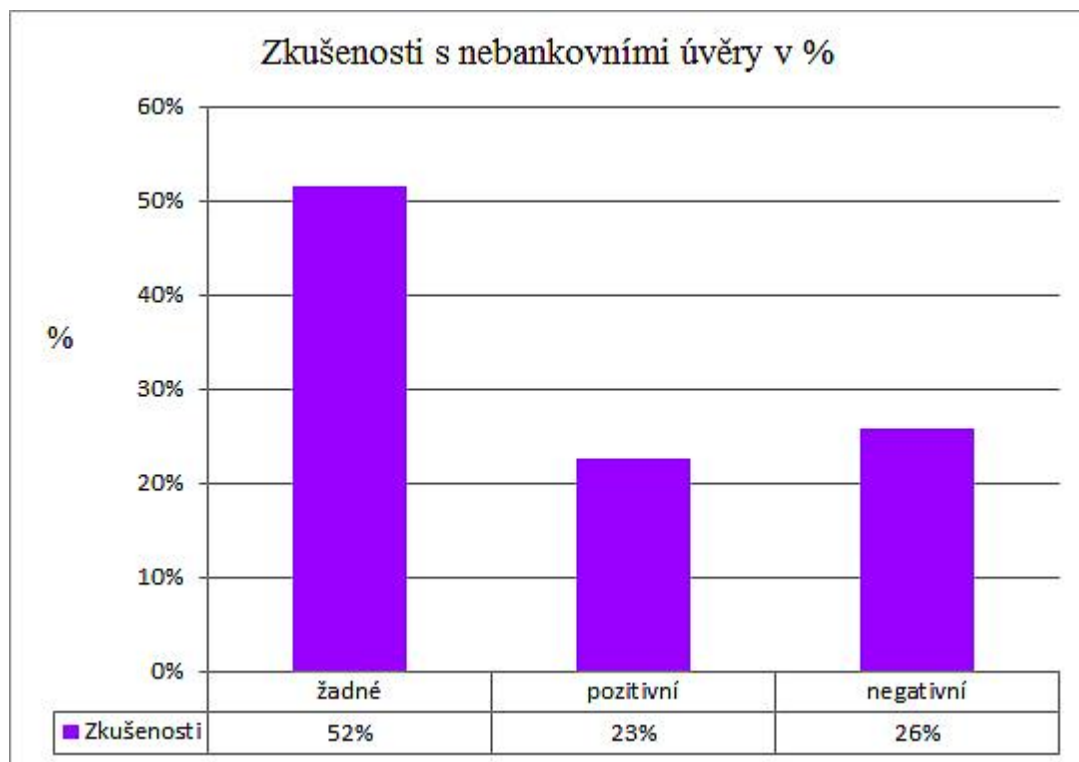

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Tento graf porovnává spokojenost respondentů s poskytnutým úvěrem u dané banky. Nejvíce spokojených bylo 32 %, což připadlo na Českou spořitelnu, dalších 29 % spokojených mělo úvěr u Komerční banky. O 9 % spokojenosti se podělila Moneta a Raiffeisen bank. S 9 % vyšla ČSOB.

3.2.6 Zkušenosti s nebankovními úvěry

Graf 6 - Zkušenosti s nebankovními úvěry

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na tomto grafu je vidět, zda respondenti měli i úvěry u nebankovních společností a pokud ano, tak jaké zkušenosti zaznamenali. 52 % nemělo zkušenost s nebankovním úvěrem a ti, kteří zkušenosti měli, z 26 % převažovali zkušenosti negativní nad 23 % pozitivními.

3.3 Nabídky úvěru včetně podmínek u vybraných bankovních institucí

Navštívila jsem následující banky s požadavkem vzít si úvěr na konkrétních 100.000,- Kč se splatností na 5 let. Zajímalo mne, za jakých podmínek a s jakým úrokem a RPSN by mi byl úvěr nabídnut.

Žádost s nabídkou úvěru v listinné podobě poskytuje pouze Komerční banka, příloha č. 2 a příloha č. 3 a Česká spořitelna, příloha č. 4. ČSOB nabídky úvěrů provádí pouze na svých internetových stránkách, příloha č. 5 a to samé má Air bank, příloha č. 6.

Bohužel tuto nabídku pro klienty nevytisknou. Raiffeisen bank nabídku také netiskne, úrokovou sazbu sdělí zájemci o úvěr až po řádném vyplnění žádosti a dotazu do úvěrového registru, příloha č. 7.

Na základě osobní návštěvy u těchto vybraných bank, jsem zjistila tyto skutečnosti:

3.3.1 Výzkum podmínek u Komerční banky

Podmínky Komerční banky při žádosti o spotřebitelský úvěr. Bankovní poradce projde s klientem veškeré jeho potřeby, příjmy a výdaje, tím zjistí, jaká je klientova finanční situace. Vyptá se na důvod úvěru, aby mohl klientovi nabídnout vhodný úvěr pro jeho potřebu. KB poskytuje mimo hypoték a neúčelových úvěrů i jiné úvěrové produkty, jako kreditní karty, které jsou vhodné zejména na nákupy (peníze se točí), nabízí i řešení pomocí kontokorentu, kde má peníze klient k dispozici na svém účtu a poté může tok peněz probíhat až do výše povoleného kontokorentu.

Na základě takto zjištěných informací proběhne založení žádosti o úvěr s nabídkou úrokové sazby, která se po scoringu změní a to z důvodu zjištěných informací z úvěrového registru.

UFO na 100.000,- Kč na 60 měsíců mi bylo nabídnuto s úrokovou sazbou 5,9 % a RPSN 6,28 %. Měsíční splátka by činila 1.957,- Kč, poplatek za žádost jen 490,- Kč s možností mít úvěr pojištěn proti neschopnosti splácení za 100,-Kč měsíčně. Celkovou částku bych vracela ve výši 116.378,60 Kč. Pro mne velmi orientační, když po scoringu se úroková sazba mění a tím pádem je pak jiná i celková splatná částka. Co je výhodou, je úroková sazba stabilní, která se nemění ani v závislosti na délce splácení, příloha č. 2 a příloha č. 3.

3.3.2 Výzkum podmínek u České spořitelny

Podmínky České spořitelny, jsou v mnohém společné s KB. Bankovní poradce s klientem projde oblasti příjmů a výdajů, nákladů na bydlení, řešení budoucnosti, zabezpečení a ostatních závazků. Se získanými informacemi může klientovi nabídnout vhodné řešení pro jeho požadavek. Rovněž se doptává, na jaký účel finanční prostředky klient potřebuje, protože pak může nabídnout vhodné

úvěrové produkty. Například na bydlení, včetně rekonstrukce a jeho vybavení je vhodný úvěr od Buřinky stavební spořitelny, kde doba splatnosti je až 216 měsíců a úroková sazba je od 4,85 %. Záleží na výši úvěru, fixaci úrokové sazby. I když je tento úvěr na bydlení, poskytuje se bez zajištění nemovitosti. Jestliže má klient více úvěrů, je mu nabídnuta konsolidace s navýšením o částku, kterou potřebuje navíc. Může také získat peněžní rezervu do výše svých pravidelných povinných výdajů a to přímo na účet formou kontokorentu. Nebo rezervu vedenou zvlášť na účtu PENÍZE NA KLIK, kterou může opakovaně čerpat na svůj účet podle potřeb.

Variant je mnoho.

Takto získané informace zadává poradce do systému a ještě před tím, než žádost projde posouzením, je mi známa úroková sazba, včetně RPSN a celkové splatné částky. Tuto žádost jsem dostala vytištěnou, ale rozhodně není přímo na míru, protože úroková sazba se po dotazu do úvěrového registru mění.

UFO na 100.000,- Kč na 60 měsíců s úrokovou sazbou 9 % a RPSN 10,34 %, výše splátky 2.093,- Kč a celková splatná částka 126.565,- Kč, příloha č. 4. Bohužel také velmi všeobecné, protože se úroková sazba změní a tím i celková splatná částka. Zde výška úroku závisí i na délce splácení. Čím delší doba, tím je úrok nižší a naopak.

3.3.3 Výzkum podmínek u ČSOB

Tato banka netiskne pro klienty žádost s navrženou úrokovou sazbou. Pokud chce klient úvěr, bankovní poradce nasimuluje výši úvěru, kde je vidět úrok, který se nemění po scoringu, je pevně daný a souvisí s výší úvěru, a pokud klient souhlasí, poradce dokončuje již v samotném systému. Po dotazu do úvěrového registru může dojít k zamítnutí žádosti a to z důvodu negativních informací z registru. Tady jsem si sice žádost neodnesla, ale poradce mi sdělil, že do částky 100.000,- Kč je pevná úroková sazba 10,9 % a s dobou splácení se nemění. Nad 100.000,- Kč bych měla úrok 7,9 %.

Žádost jsem si na stránkách ČSOB nasimulovala sama s následující nabídkou.

UFO 100.000,- Kč s úrokem neznámým, RPSN 8,9 % se splátkou 2023,- na 5 let. Celková splatná částka bohužel vyčíslena nebyla. Byly tam však uvedeny reprezentativní příklady, kde celková splatná částka byla viditelná, příloha č. 5.

3.3.4 Výzkum podmínek u Air bank

Tato banka rovněž neposkytuje pro klienty tištěnou nabídku úvěru. Veškeré žádosti na požadovanou výši úvěru se simulují na internetových stránkách. Poradcem mi byly poskytnuty pouze informace ohledně výše úrokových sazeb, které jsou v rozmezí od 6,9 % – 9,9 %. Výše úroky nezávisí na délce splácení a bonitě, ani na tom, zda jsme či nejsme klienty. Za vyřízení úvěru si banka nestrhává 1 % z výše poskytnutého úvěru, nemá ani poplatky za mimořádné splátky. Avšak negarantuje výši splátky v případě, že platíme opožděně, po splatnosti. Zde sice nejsou žádné jednorázové sankční poplatky za splátku po splatnosti, ale úrok z úvěru se postupně navyšuje. Zde si musí dát klient opravdu pozor se splácením, jinak se může stát, že úvěr, který byl sjednán s úrokovou sazbou 6,9 %, si opožděnými splátkami navýší až na 9,9 % a to je pak velmi znát ve splátce, pokud je výše úvěru vysoká. Na částku 100.000,- Kč s dobou splatnosti mi vyšla v kalkulačce s úrokovou sazbou 7,9 %, RPSN činilo 8,2 % a výše splátky dosahovala 2.000,- Kč. Avšak byla k této nabídce zvýhodněná úroková sazba 6,9% v případě řádného splácení, příloha č. 6.

3.3.5 Výzkum podmínek u Raiffeisen bank

Tato banka nabídku klientům netiskne. Pokud má klient zájem o úvěr, hned se podává žádost, která se dále postupuje ke scoringu, poté se teprve klient dozví, jaká úroková sazba mu je nabídnuta k požadovanému úvěru.

Informace, které mi poradce poskytl, se týkaly rozmezí nabídky úroků od 4,9 % – 11,9 % s tím, že závisí na výši úvěru, délce splácení a bonitě, ale i na tom, zda jsme nebo nejsme klienty.

Veškeré nabídky mohou provést na internetových stránkách banky.

Můj požadavek na UFO 100.000,- Kč, který jsem zadala do kalkulačky, vyšel s orientační úrokovou sazbou 9,9 % bez RPSN a bez výše splátky. Ale byl zobrazen reprezentativní příklad, včetně nabídky, příloha č. 7.

3.3.6 Porovnání podmínek bank

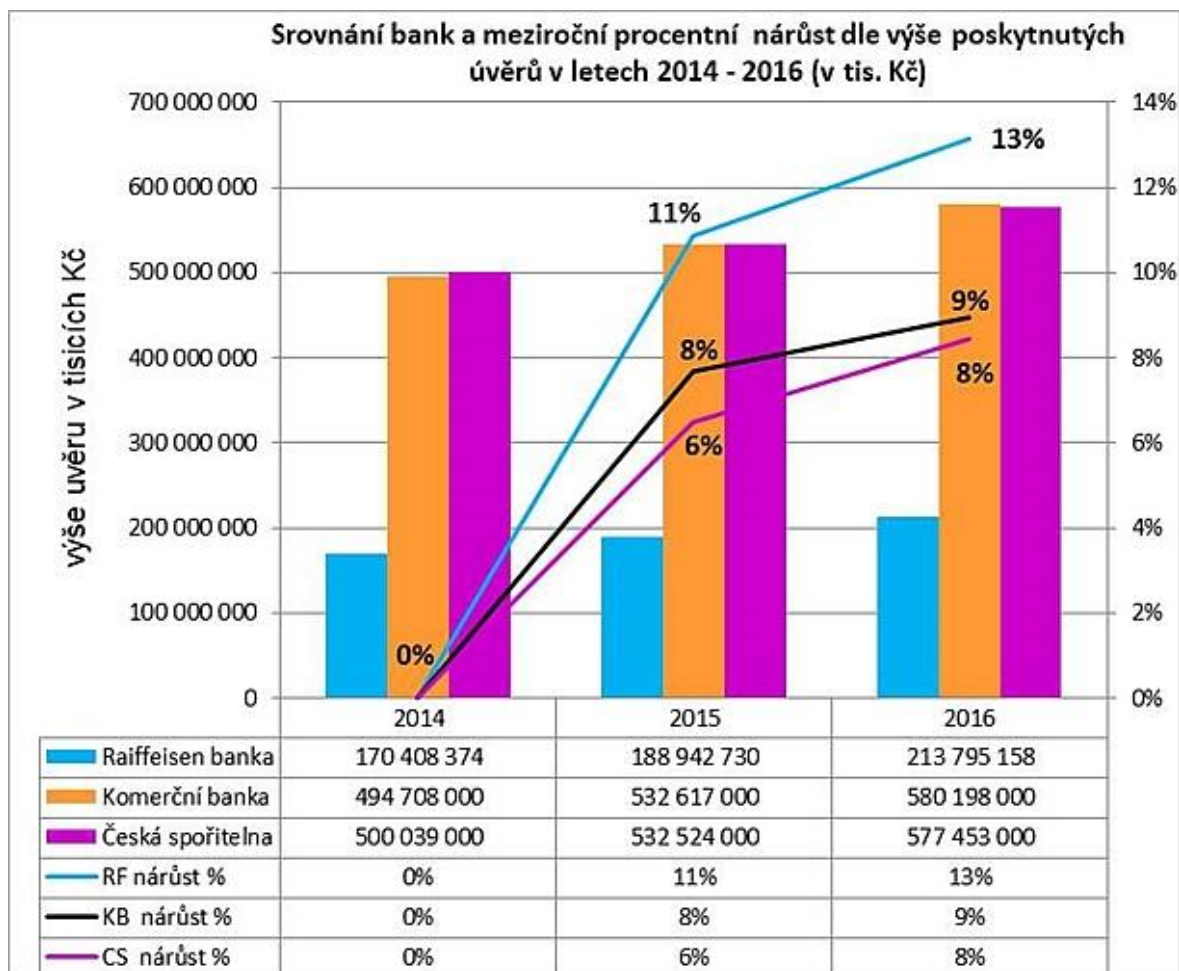
Tabulka 2 - Porovnání podmínek bank

	 KB	 CSOB	 ČESKÁ spořitelna	 air/bank <small>Banka můžete mít rád</small>	 Raiffeisen BANK
UFO Min. – max. úrok	30.000,- 800.000,- 5,9 % -	20.000,- 1.000.000,- 4,9% - 10,9%	20.000,- 800.000,- 5,9 % -	5.000,- 900.000,- 4,9% - 9,9%	30.000,- 500.000,- 4,9 % -
Konsolidace úrok	ANO Od 5,9	ANO Od 5,9%	ANO Od 5,9%	ANO	ANO
Změna úroku po <u>Scoringu</u>	ANO	NE	ANO	NE	ANO
Garance úroku po celou dobu splácení	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
Poplatek 1% za žádost	NE	NE	ANO	NE	ANO
Mimořádná splátka	ANO Na žádost, min. 5000,-	ANO Bez žádosti Bez limitů	ANO	ANO	ANO
Poplatek-mimořádná splátka a doplacení	NE	NE	ANO	NE	ANO
Doba splatnosti – UFO KONSOLIDACE	8 let 10 let	7 let 10 let	8 let 10 et	7 let 10 let	7 let 10 let
Pojištění proti neschopnosti splácení je součástí úvěru	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
Opožděná Splátka úrok z prodlení	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
Upomínka	ANO/ 250,-	ANO	ANO/ 500,-	NE	ANO

Zdroj: Vlastní výzkum v peněžních ústavech

3.3.7 Srovnání bank a meziroční nárůst dle výše poskytnutých úvěrů

Graf 7 - Srovnání bank a meziroční procentní nárůst dle výše poskytnutých úvěrů

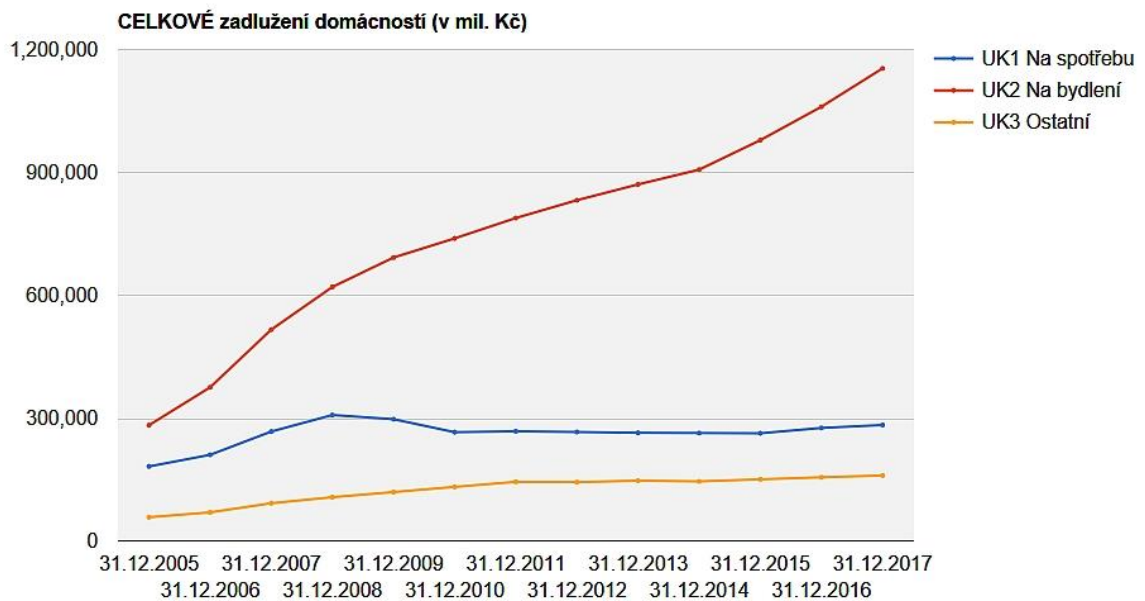

Zdroj: Výroční zprávy jednotlivých bankovních institucí

Pokud se podíváme na banky v objemu poskytnutých úvěrech, můžeme konstatovat, že Česká spořitelna v roce 2014 byla nad Komerční bankou o 5.331.000 tis. A v roce 2015 rozdíl mezi KB a byl už jen pouhých 93.000 tis. A v následujícím roce 2016 se dostala KB před ČS v objemu poskytovaných úvěrů o 2.745.000 tis.

Raiffeisen banka nedosahuje takto vysokých objemů v poskytnutých úvěrech, jsou to pouze 4% oproti KB a ČS, které dosahují 12 % – 13 %. Ale jistý nárůst přece jen zaznamenala a to o 11 % vzrostla oproti roku 2014 a v roce 2016 se zvýšil objem o 13 %.

Graf 8 - Celkové zadlužení domácností v letech 2005 – 2016

Období

Zdroj: ČNB – ARAD

Zde vidíme, že celkové zadlužení obyvatelstva od roku 2005 má vzrůstající tendenci. Nejvíce zadlužených obyvatel je v úvěrech na bydlení, což také dokazuje můj průzkum v otázce, účelu úvěru. Úvěry na spotřebu se drží pod hranicí 300.000,- Kč a okolo 150.000,- Kč odpovídají úvěry ostatním účelům.

4 Výsledky a diskuse

Na základě dotazníkového šetření jsem zjistila tyto skutečnosti.

Jaký je váš věk?

Počet dotazovaných byl z 35 % ve věku 41 až 50 let. Dalších 28 % se pohybovalo věkově mezi 31 a 40 lety. A 15 % z dotazovaných bylo ve věkové skupině 20 až 30 let a 31 až 60 let. Pouhých 8 % respondentů mělo více jak 61 let. Nejvíce úvěrů měli respondenti ve věku mezi 30 až 50 lety. Je to logické. Tato věková skupina většinou řeší, bydlení, rodinu, nebo velké životní změny, jako je rozvod, majetkové vyrovnání.

Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Se středním vzděláním bylo 50 % respondentů, s výučním listem 35 % a vysokoškolsky vzdělaných jen 15%. Lidé středního vzdělání měli největší výši úvěru z dotazovaných. Potvrzuje se tímto fakt, že tito lidé mají práci ke svému zdělání dobře placenou a tím si mohou dovolit i větší závazek.

Jaká výše vašeho příjmu?

Nejvíce respondentů, 43 %, mělo příjem mezi 20.000,- až 30.000,- Kč., Dalších 38 % se pohybovalo mezi 15.000,- až 20.000,- Kč. Pouhých 15 % mělo příjem nad 30.000,-Kč. Příjem do 15.000,- Kč dosahovalo jen 5 %. Zde se opět potvrzuje to, že příjem respondentů odpovídá možnostem více splácet.

Máte rodinu?

Z tohoto dotazu jsem zjistila, že 35 % je rodina bez dětí, s jedním dítětem nebo se dvěma je 25 % rodin a bez rodiny je 15% respondentů. Patrná potřeba využít úvěr pro řešení potřeby na domácnost je vidět i zde.

Máte úvěry?

Více než polovina, 68 %, dotazovaných úvěr využívá. Zde se mi potvrdila hypotéza ohledně toho, zda spořit nebo si vzít úvěr. Pokud budu spořit 5 let po 2000,-, uspořím sice 120.000,- za cenu ztráty hodnoty peněz, ale už za ně nepořídím to, co má jinou hodnotu.

Na co si nejčastěji berete úvěry?

Nejvíce respondenti řeší otázku bydlení, bylo jich 45 %. Na nečekané výdaje využívá úvěr 20 % a úvěry na pořízení automobilu má 19 % z dotazovaných. Jelikož respondenti jsou ve věku, kdy mají rodinu nebo ji teprve zakládají nebo řeší rozvody, je patrné, že většina

z nich řešila zásadní otázku bydlení. Změna práce, dlouhodobá nemoc a vyčerpání všech rezerv má pak za důsledek řešit rezervu úvěrem.

Co je pro vás rozhodující pro výběr úvěru?

Pro mnohé při rozhodování je důležitý úrok nebo RPSN, 40 %. Dalších 30 % se zaměřovalo na úvěrové podmínky. Už ne tolik rozhodující byly splátky, 17 % a přeplacení, 13 %. Proč respondenty ovlivňuje při rozhodování nejvíce úrok? Úrok je největším srovnávacím kritériem, než podmínky úvěru. Všude je prezentován a lehce se pamatuje.

Co preferujete?

Zda splácet delší dobu s nižší splátkou preferovalo 57% a splácení v kratším termínu se splátkou vyšší bylo vyhovující pro 43 %. Pokud lidé splácí větší úvěr, rozhodně uvítají nižší splátku po delší splatnost, aby nebyly tolik finančně zatíženi.

Kolik měsíčně byste byl schopen ponechat na splátku?

Nejvíce se přiklánělo ke splátce od 2000,- do 5000,- Kč 48 % dotazovaných. Splátka do 2000,- Kč vyhovovala 36 %. Ostatních 13 % byly schopni na splátku ponechat od 5000,- do 10.000,- Kč a jen 3 % mohli víc jak 10.000,- Kč. Zde je vidět, že lidé zvažují výše splátek podle výše svého příjmu.

Je váš úvěr zajištěn?

Zajištění má pouze 38 % a 62 % respondentů má úvěr nezajištěn.

Čím je zajištěn?

Většina respondentů má úvěr zajištěn nemovitostí, 48 %, životním pojištěním má úvěr zajištěno 36 % dotazovaných. Další zajištění mají dotázaní ve spoření, nebo ve finančních rezervách, 18 % a 4 %.

Jste pojištěni proti neschopnosti splácení?

Výsledky nedopadly dobře. Jen 27 % zvažuje budoucí riziko, ostatních 73 % si je jistých, že se nemůže nic stát. Větší zodpovědností respondentů by bylo pojištění úvěrů.

Jak vysoký máte úvěr?

29 % respondentů využívá úvěr nad 300.000,- Kč, ostatních 32 % mají úvěry v rozmezí 50.000,- až 150.00,- Kč. A úvěry v rozmezí 150.000,- až 300.000,- využívá 16 % a 13 %.

Berete si několik úvěrů najednou?

Jen 28 % si bere více úvěrů najednou. Vychází to z jejich výše příjmu, nedostatečných rezerv a nečekaných výdajů. Pak si berou menší půjčky na překlenutí dočasné finanční situace. 72 % dotázaných více úvěrů nemá.

Máte problém se splácením?

Problém se splácením má 23 % a 77 % se splácením potíže nemá. Je to opět o tom, kdo jaký má příjem a kolik úvěrů. Pokud si lidé berou další menší úvěry na krátký časový úsek, sice jim vyřeší krátkodobě problém, ale z dlouhodobého hlediska je to začátek dluhové pastí.

Jaké dopady na domácnost by měla neschopnost splácet úvěr?

Pokud respondenti hodnotili dopady, tak to bylo hlavně v navýšení dluhu, 45 % a 37 % by se už nedostávali finance na výlety a ostatní rodinné aktivity a ostatní v tom neviděli žádný dopad na domácnost.

U které banky máte úvěr?

Opět si mohu potvrdit tvrzení, že lidé si berou úvěry u větších bankovních institucí, které mají dlouhou historii. Mají v nich důvěru. 34% je s úvěrem spokojených v České spořitelně a v Komerční bance 27 %. Zde se nám potvrzují i banky s největším objemem vydaných úvěrů.

Využil jste někdy nebankovní společnost?

S nebankovní společností má zkušenost 45 % respondentů, ostatní ji nemají. Rozdíl mezi využitím nebo ne je pouhých 5 %. Většina z nás si v životě zakoupila něco na splátku, př. pračku, ledničku.

Jaké zkušenosti máte s nebankovními společnostmi?

Bez zkušeností je nad polovina, což i navazuje na odpovědi z předchozí otázky. A pokud se jedná o pozitivní nebo negativní zkušenosti s nebankovními společnostmi, je zkušenost vcelku vyrovnaná.

5 Závěr

Tato bakalářská práce byla vypracovaná v návaznosti na nové změny v zákoně o spotřebitelských úvěrech. Jaké důležité hlavní změny z toho pro klienty i poskytovatele úvěrů plynou. Čeho všeho se změna dotkla v teorii i praxi. Formou studia odborné literatury a následně z osobního výzkumu byly shromážděny a analyzovány informace k procesu v poskytování úvěrů s provázáním na nový zákon.

První část této bakalářské práce pojednává o přiblížení úvěrové problematiky a vysvětlení základních pojmů dle zákona o spotřebitelském úvěru.

Byla vysvětlena úloha České národní banky na finančním trhu. Dále byly objasněny podmínky, které vyplývají ze zákona, pro poskytování úvěrů jak pro bankovní, tak i nebankovní poskytovatele.

Také zde bylo vysvětleno, jak v ČR fungují bankovní i nebankovní úvěrové registry, jaké informace se do nich posílají, od koho a jak dlouho jsou tyto informace v registrech uchovávány.

Dalším důležitým bodem je zmínka o ochraně spotřebitelů v oblasti úvěrů včetně právní úpravy.

Co přišlo nového se zákonem o spotřebitelských úvěrech, jaké hlavní změny, výhody nevýhody s sebou tento zákon přinesl.

To, na co si musí nově dát pozor sprostředkovatelé při jednání s klienty při nabídce úvěrů je, zda jim poradit, či doporučit. Jak bylo zjištěno, tak rada a doporučení hraje rozhodující úlohu v právu klienta se dovolat neplatnosti smlouvy.

Byly zde charakterizovány typy úvěrů a jejich dělení, včetně zajištění. Byla rozebrána žádost o úvěr v návaznosti na smlouvu. Co všechno musí smlouva podle zákona o spotřebitelském úvěru obsahovat, jaké další důležité informace o předčasném doplacení, prodlení splácení a práv klient má.

V závěru teoretické části jsem zmínila formy včasného řešení v situaci, kdy se dostane dlužník do problémů se splácením a vyhnul se tak před následnou exekucí nebo insolvencí, včetně uvedení základních právních předpisů, které souvisí s úvěrovou problematikou.

V praktické části této bakalářské práce jsem provedla dotazníkovým šetřením průzkum zadluženosti lidí různých věkových skupin, vzdělání k výši úvěrů a jejich nejčastější účel. Zda dotazovaní řeší riziko a myslí na pojištění proti neschopnosti splácení, co upřednostňují při rozhodování o úvěrů, jestli je to úrok, RPSN, podmínky, výše splátky nebo kolik celkově přeplatí. Veškerá data byla seříděna a poté analyzována. Výsledkem bylo zjištění, jaký přehled mají lidé o úvěrech a s jakou zodpovědností k nim přistupují, co s nimi řeší, v jaké výši si nejčastěji úvěry berou.

Abych to shrnula. Nejvíce dotazovaných bylo ve věku 30 až 50 let, se středním vzděláním či vyučením, kteří měli úvěry. Ve věku 30 až 40 let to byly rodiny, které měly úvěry převážně za účelem bydlení. Nejvíce úvěrů bylo nad 300.000,- Kč. A lidé nad 40 let do 50 let, kteří museli řešit bydlení z důvodu velkých životních změn (rozvod, majetkové vyrovnání, děti na vysoké škole). Dalších 20 % respondentů mělo úvěry na nečekané výdaje.

Při sjednávání úvěru je pro 40 % důležitý úrok a RPSN, pro dalších 30 % jsou to podmínky úvěru. Velkou roli už tolik nehraje splátka ani celkově splatná částka. Úrok je pro rychlé srovnání mezi bankami nejrozšířenější. Kde chybí opatrnost, je při zajištění úvěru pro neschopnost splácení, ta se projevila v 73% nepojištěných úvěrů. Mnozí spoléhají, že mají nějaké finanční rezervy nebo si spoří a proto nepovažují pojištění za tak důležité.

Nejvíce zadlužených respondentů bylo ve věku

Dalším krokem bylo provedeno osobní šetření ve vybraných bankách, za jakých podmínek si mohou potencionální klienti vzít úvěr a co vše je s tím spojeno a jak v které bance jsou řešeny i podmínky předčasného splacení úvěru, či mimořádných splátek a co můžou také očekávat v případě problémů v prodlení se splátkami. I když Komerční banka a Česká spořitelna mají dost společného, zásadní při rozhodování byly podmínky daných bank. Dost znatelný rozdíl je už při sjednávání úvěru, kdy KB poplatek 1 % z výše poskytnutého úvěru neuplatňuje, má jednotný poplatek 490,- bez ohledu na výši. ČS má 1 % má z výše poskytnutého úvěru. Dalším významným poznatkem byla úroková sazba, která se nesnižuje ani nezvyšuje

s délkou splácení. U ČS se úroková sazba s dobou splácení mění. Je i velmi vstřícné, že KB si neúčtuje 1 % za předčasné doplacení úvěru a pokud bychom chtěli dát mimořádnou splátku, je to možné s minimální částkou 5000,- Kč za podmínky ohlášení. ČS tento poplatek podle zákona o spotřebitelském úvěru uplatňuje a mimořádné splátky se nahlašovat nemusí a nejsou omezené žádnou výší.

V ČSOB byly podmínky relativně zajímavé, ale nepraktická pevná úroková sazba na určitou výši částky. Air bank měla sice zajímavé úroky, ale podmínky se mi až tolik nelíbily. Asi nejhůř mi vyšla Raiffeisen bank. Co do informací, přístupu a celkového dojmu.

I z hlediska nabídky úvěru na částku 100.000,- na 5 let vyšla nejlépe KB s úrokovou sazbou 5,9 %, RPSN 6,28 % se splátkou 1.957,- Kč a celkovou splatnou částkou. ČS nabídla úrok 9 %, RPSN 10,34%, splátku 2.093,- Kč s částkou k doplacení v celkové výši 126.565,- Kč.

Šetřením z výročních zpráv byla metodou komparace vyhodnocena Komerční banka s největším objemem poskytnutých úvěrů před Českou spořitelnou. Z toho vyplývá, že velká důvěra a spokojenost klientů tíhne stále k velkým bankám, jako je KB a ČS. Což mi také potvrdil vlastní výzkum Dotazníkovou metodou a osobním šetřením přímo v bankách.

Na základě všech takto zjištěných výsledků bych doporučila pro všechny, kteří uvažují o úvěru, zvážit účel úvěru, výši a podmínky, zvážit všechna rizika se splácením v souvislosti s rodinou, zvážit únosnou hranici zabezpečení v případě nenadálých životních událostí a změn. Stanovit si kritéria důležitosti a pak si vybrat větší banky, které jsou již delší dobu na trhu a udělat si srovnání, zda vyhovují požadavkům, které považujete za vztyčné.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

BĚHOUNEK, Pavel. *Úvěry a půjčky*. Ostrava: Sagit, 2000, 134 s. Daně a účetnictví. ISBN 80-7208-155-1.

BOLT, Wilko a David HUMPHREY. Assessing bank competition for consumer loans. *Journal of Banking*[online]. 2015, 61(C), 127 [cit. 2018-03-06]. ISSN edsrep.

ČERVENKA, Miroslav, Dagmar IRCINGOVÁ a Miroslav ŠKVÁRA. *Spotřebitelské úvěry 2017: průvodce teorií a praxí úvěrování dle zákona č. 257/2016 Sb.* Praha: Miroslav Škvára, 2017, 158 s. ISBN 978-80-904823-4-0.

DOHNAL, Jakub. *Spotřebitelský úvěr: praktická příručka s příklady a judikaturou*. Praha: Leges, 2011, 128 s. Praktik. ISBN 978-80-87212-76-9.

DUPAL, Libor, Otakar SCHLOSSBERGER a Petr TOMAN. *Umíme si půjčovat?: (podepsat můžeš, přečíst musíš!)*. Praha: Sdružení českých spotřebitelů, 2006, 32 s. Průvodce spotřebitele. ISBN 80-239-8484-5.

DUŠEK, Petr a Bohumil KOS. *Právo hypotečního úvěrování*. Praha: C.H. Beck, 2001, xii, 208 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-384-1.

DVOŘÁKOVÁ, Iva. *Komunitární právní úprava spotřebitelského úvěru v praxi*. Ostrava: KEY, 2010, 79 s. Monografie. ISBN 978-80-7418-091-0.

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2005, 681 s. Vysokoškolská učebnice. ISBN 80-7201-515-X.

GUNEY, Ibrahim Ethem, Yavuz Selim HACIHASANOGLU a Semih TUMEN. Consumer Loan Response to Permanent Labor Income Shocks: Evidence from a Major Minimum Wage Increase. *GLO Discussion Paper Series* [online]. 2017 [cit. 2018-03-06]. ISSN edsrep.

JANDA, Josef. *Jak žít šťastně na dluh*. Praha: Grada, 2013, 176 s. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4833-7.

KOCIÁNOVÁ, Helena. *Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co vás neměl kdo naučit*. Olomouc: Anag, 2012, 151 s. ISBN 978-80-7263-767-6.

PAVELKA, František, Dagmar BARDOVÁ a Radka OPLTOVÁ. *Úvěrové obchody*. 2. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2008, iv, 279 s. ISBN 978-80-7265-140-5.

- PAVELKA, František a Radka OPLTOVÁ. *Jak správně na hypotéky*. 2. vyd. Praha: Consultinvest, 2003, 151 s. ISBN 80-901486-5-4.
- PRICE WATERHOUSE COOPERS. *Zásady řízení úvěrů. Přel. V. Navrátil a J. Vedlich*. 1.vyd. Praha: Management Press, 1999, 110 s. ISBN 80-859-4391-3.
- RUBEK, Jiří. *Banky ... Říčany*: Scientia, 1994, 208 s. ISBN 80-900891-5-1.
- SLANINA, Jan. *Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017, xvii, 882. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-645-6.
- SYROVÝ, Petr. *Financování vlastního bydlení*. 3. rozš. vyd. Praha: Grada, 2003, 120 s. Finance. ISBN 80-247-0662-8.
- URBÁNKOVÁ, Lucie. *Hypotéky a stavební spoření*. Praha: Dashöfer, 2002, 24 s. ISBN 80-86229-57-2.
- WACHTLOVÁ, Lucie. *Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 328 s. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-118-5.
- WILKO BOLT a DAVID HUMPHREY. Assessing bank competition for consumer loans. *DNB Working Papers*[online]. 2015 [cit. 2018-03-06]. ISSN edsrep.
- Ochrana spotřebitele: zákon o ochraně spotřebitele, potraviny a tabákové výrobky, ČOI, obecná bezpečnost výrobků, technické požadavky na výrobky, posuzování shody, některé služby informační společnosti ; Spotřebitelský úvěr : redakční uzávěrka ..* Ostrava: Sagit, 2006, ^^svazků. ÚZ : úplné znění.
- BRUDER, Zbyněk. *Příručka pro ekonomickou praxi: plánování a řízení : úvěrová, devizová a cenová politika : investice : financování : účast pracujících na řízení : fond kulturních a sociálních potřeb : ochrana socialistického vlastnictví : účetnictví : pracovní právo*. Praha: Práce, 1983, 311 s. Člověk a práce.
- Přehled základních předpisů z oblasti financí a úvěru*. Praha: Vydavatelství Rudé právo, 1967, 12 s.
- Zásady úvěrové a úrokové politiky: skladba úvěrů*. Praha: Vydavatelství Rudého práva, 1967, 14 s.
- Zásady řízení úvěrů*. Praha: Management Press, 1999, 110 s. ISBN 80-85943-91-3.
- Úvod do řízení úvěrového rizika*. Praha: Management Press, 1994, 315 s. ISBN 80-85603-49-7.

6.2 Internetové zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Finan%C4%8Dn%C3%AD_trh

[<http://finance-bankovnictvi.studentske.cz/2008/11/64-vrov-politika-banky-vr-jeho-roen.html>](https://www.google.cz/search?q=obr%C3%A1zek+finan%C4%8Dn%C3%AD+trh&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=5_GJpQMjbbLhxM%253A%252CmErBjuacMjeMbm%252C_&usg=__DgWljHXhLpWHf5rjJNNkNkdiN_8%3D&sa=X&ved=0ahUKEwi1oa2ppcjXAhVLWRoKHSnoCRsQ9QEILjAD#imgrc=Y5HIk4AyClogaM,</p></div><div data-bbox=)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Registr_dlu%C5%BE%C3%ADk%C5%AF

<http://www.doubleinformation.cz/brki-nrki/>

<https://www.banky.cz/bankovni-slovník/nrki-nebankovni-registr-klientských-informací/>

<https://www.finance.cz/zpravy/finance/208678-bonita-klienta-jak-a-proc-ji-banky-zjistuji/>

<https://www.epravo.cz/top/clanky/spotrebitelske-uvery-nove-a-lepe-103065.html>

<https://www.hypindex.cz/clanky/nova-regulace-uveru-a-dalsi-legislativni-novinky/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Av%C4%9Br#Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD_%C3%BAv%C4%9Bru

<http://www.pujcky-dinero.cz/zajisteni-uveru.html>

<http://www.uhypoteky.cz/bonita-klienta-scoring/>

<https://www.hypindex.cz/clanky/nova-regulace-uveru-a-dalsi-legislativni-novinky/>

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/urok-z-prodleni-a-smluvni-pokuta>

<http://www.potrebuji pujcit peníze.cz/restrukturalizace-uveru/>

<https://www.czech-ba.cz/cs/spotrebitelske-zadluzovai-cesi-se-zadluzuji-predevsim-naupem-zbozi-na-splatky>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Exekuce>

<https://www.czech-ba.cz/legislativa/zakladni-pravni-predpisy>

7 Přílohy

Odkazovaný seznam příloh

Příloha 1 - Dotazník.....	62
Příloha 2 - Nabídka spotřebitelského úvěru KB	63
Příloha 3 - Nabídka spotřebitelského úvěru KB	64
Příloha 4 - Nabídka spotřebitelského úvěru od ČS.....	65
Příloha 5 – Půjčková kalkulačka ČSOB	66
Příloha 6 - Půjčková kalkulačka Air bank	67
Příloha 7 - Nabídka Raiffeisen bank.....	68

Příloha 1 - Dotazník

Jsem studentkou zemědělské univerzity a ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku týkajícího se oblasti spotřebitelských úvěrů.

Dotazník je anonymní a údaje budou sloužit pouze pro účely závěrečné práce.

Vhodné odpovědi zakroužkujte, či dopište.

Dotazník 2018

- Jaké je vaše pohlaví?
 - Zena
 - Muž
- Jaký je váš věk?
 - 20 – 30 let
 - 31 – 40 let
 - 41 – 50 let
 - 51 – 60 let
 - 61 a více
- Jaké je vaše dosazené vzdělání?
 - Vyučen/ vyučen s maturitou
 - Střední s maturitou
 - Vysokoškolské
- Jaká je výše vašeho příjmu?
 - Příjem do 15.000,-
 - Od 15.001 – 20.000,-
 - Od 20.001 – 30.000,-
 - Od 30.001 a více
- Máte rodinu?
 - Ne, jsem svobodný/ svobodná
 - Ano, žiju s manželem / manželkou
 - Ano – 1 dítě
 - Ano – 2 a více dětí
- Máte úvěry?
 - Ano
 - Ne
- Na co si nejčastěji berete úvěry?
 - Na pořízení bydlení, rekonstrukce
 - Vybavení domácnosti
 - Nákup automobilu
 - Nákup elektroniky
 - Nečekané výdaje
 - Na základní potřeby (chod domácnosti)
 - Splnění snu (dovolená, dárky)
- Co je pro vás rozhodující při výběru vhodného úvěru?
 - Urok/ RPSN
 - Celkový přeplatek
 - Výše splátky
 - Doba splatnosti
 - Druh úvěru a jeho podmínky
- Co preferujete?
 - Splácet kratší dobu – vyšší splátka
 - Splácet delší dobu – nižší splátka
- Kolik Kč měsíčně byste byl schopen ponechat na splátku?
 - Do 2000,- Kč
 - 2001 – 5000
 - 5001 – 10.000
 - 10.001 a více
- Je váš úvěr zajištěn?
 - Ano
 - Ne
- Čím je zajištěn?
 - Zivotním pojištěním
 - Namovitostí
 - Finanční rezervou
 - Ručitelem
 - Spořením
- Jste pojištěn proti neschopnosti splácení?
 - Ano
 - Ne
- Jak vysoký je váš úvěr (pokud je úvěr víc, součet)?
 - Do 50.000,-
 - 50.001 – 150.000
 - 150.001 – 200.000
 - 200.001 – 300.000
 - 300.001 a více

15. Berete si více úvěrů najednou?

- Ne
- Ano

16. Máte problémy se splácením?

- Ne
- Ano

17. Jaký dopad by na domácnost měla neschopnost splácet úvěr/ úvěry?

- Zádný
- Navýšení dluhu díky pokutám a úrokům z prodlení
- Nezbydou peníze na výlety, kapesné dětem atd.

18. Jmenujte konkrétní banku/ banky u kterých máte úvěr/ úvěry a jste

- Spokojen.....
- Nespokojen

19. Využil jste někdy úvěr od nebankovní společnosti?

- Ano
- Ne

20. Jaké zkušenosti máte s nebankovními úvěry?

- Zádné
- Pozitivní
- Negativní

Děkuji

Příloha 2 - Nabídka spotřebitelského úvěru KB

NABÍDKA SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU

Komerční banka, a.s.
se sídlem Na Příkopě 33 čp. 969, Praha 1, PSČ 114 07
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1360, IČO 45317054
infolinka: 800 521 521 | e-mail: mojebanka@kb.cz

JITKA MARTINKOVÁ
Rodné číslo/datum narození: 7161122364

Velice si vážíme Vašeho zájmu o naše produkty. Tato nabídka spotřebitelského úvěru obsahuje všechny potřebné informace, nebude-li Vám cokoliv jasné, neváhejte se obrátit na naše specialisty, rádi Vám pomohou.

Parametry nabídky

Druh úvěru	spotřebitelský – Osobní úvěr
Celková výše úvěru	100 000 Kč
Doba trvání	60 měsíců
Zápůjční úroková sazba	5,90 % p.a.
Typ sazby	Pevná zápůjční úroková sazba
Výše anuitní splátky	1 957 Kč
Výše RPSN*	6,28 %
Celková splatná částka*	116 378,60 Kč
Cena pojištění	100 Kč měsíčně
Poplatky a ceny	viz Výňatek ze Sazebníku

* Hodnota RPSN a celková splatná částka mají pouze informativní povahu a vychází z předpokladů uvedených ve Vzorovém příkladu a splátkovém kalendáři. Přehled splátek je uveden tamtéž.

Podmínky nabídky

Uvedená zápůjční úroková sazba je pouze orientační a může se lišit v závislosti na výsledcích vyhodnocení Vaší schopnosti splácet.

Výňatek ze Sazebníku

Zpracování a vyhodnocení žádosti o úvěr	490 Kč
Čerpání úvěru	zdarma
Spravování úvěru (měsíčně)	zdarma
Služba zaslání výpisů z úvěrového účtu v papírové formě (měsíčně)	20 Kč
Výpis z úvěrového účtu v elektronické formě (měsíčně)	zdarma
Vedení běžného účtu, ze kterého je úvěr splácen (měsíčně)*	zdarma

* Výše uvedený poplatek za vedení běžného účtu odpovídá ceně dle Sazebníku při nesplnění podmínek konceptu MojeOdměny, pokud se na Váš účet vztahuje.

Komerční banka, a. s., se sídlem:
Praha 1, Na Příkopě 33 čp. 969, PSČ 114 07, IČO: 45317054
ZAPSANÁ V OBCHODNÍM REJSTŘÍKU VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE, ODDÍL B, VLOŽKA 1360

10560107148726

DATUM ÚČINNOSTI ŠABLONY 1 12 2016 TSS_PRESMML_INFO_REKL_SU DOCM 23.02.2018 11:59:39

NABÍDKA SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU

Vzorový příklad a splátkový kalendář

Vstupní podmínky pro výpočet vzorového příkladu

- Úvěr je čerpán jednorázově v den vyhotovení nabídky,
- pravidelná splátka je hrazena vždy k 20. dni v měsíci,
- první anuitní splátka bude hrazena k 20.4.2018,
- záporní úroková sazba je stanovena ve výši 5,90 % p.a.

Do RPSN byly započítány tyto poplatky:

▪ Zpracování a vyhodnocení žádosti o úvěr	490 Kč
▪ Výpis z úvěrového účtu (měsíčně)	0 Kč
▪ Vedení běžného účtu (měsíčně)	0 Kč
▪ Výpis z běžného účtu (měsíčně)	0 Kč
▪ Spravování úvěru (měsíčně)	0 Kč

Splátkový kalendář

Číslo splátky	Datum splátky	Typ splátky	Výše splátky (Kč)
1	20.3.2018	splátka úroků	442,50
2 - 59	vždy k 20. dni v měsíci	splátka	1 957,00
60	20.2.2023	splátka	1 940,10

Ostatní

Na základě této nabídky nejsme povinni s Vámi vstoupit do smluvního vztahu za účelem poskytnutí jakékoliv bankovní služby, zejména uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru.

Neposkytujeme Vám radu podle pravidel stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru.

Pokud Vás tato nabídka zaujala, kontaktujte prosím našeho bankovního poradce.

V Pardubicích dne 23.2.2018
Komerční banka, a.s.

vlastnoruční podpis

Jméno: Romana Sadílková

Funkce: náměstek ředitele pobočky, tel.: +420 955 566 154

2/2

Komerční banka, a. s., se sídlem:
Praha 1, Na Příkopě 33 čp. 969, PSČ 114 07, IČO: 45317054
ZAPISANÁ V OBCHODNÍM REJSTŘÍKU VEDEDNÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE, ODVIL B. VELOŽKA 1360

10560107148726

DATUM ÚČINNOSTI ŠABLONY 1.12.2016 TSS_PRESMML_INFO_REKL_SU.DOCM 23.02.2018 11:59:39

Příloha 4 - Nabídka spotřebitelského úvěru od ČS

Vážená paní, Vážený pane,

těší nás, že máte zájem o služby České spořitelny. Rádi Vám najdeme takové řešení, které Vám bude nejlépe vyhovovat. Níže uvedená nabídka je pouze orientační. Přesnou výši úvěru, hodnotu úrokové sazby a RPSN Vám budeme schopni sdělit až po posouzení Vaší bonity a schopnosti splácet úvěr.

NA CO SI CHCETE PŮJČIT?

☐ Auto/moto	☐ Studium	☐ Rezerva
☐ Elektronika/zboží	☐ Řešení bydlení	☒ Neuvedeno
☐ Dovolená/cestování	☐ Konsolidace	

CO VÁM NABÍZÍME?

Půjčka / konsolidace	Kreditní karta
Částka: 100.000,00 Kč	Částka: 100.000,00 Kč
Splátka: 2.093,00 Kč	
Splatnost: 60 měsíců	
Celkem zaplatíte: 126.565,00 Kč	Celkem zaplatíte: 114.060,00 Kč
Úroková sazba: 9,00 %	Úroková sazba: 24,00 %
RPSN: 10,34 %	RPSN: 31,75 %
Doložení účelu ☐	Doložení účelu ☐
Při řádném splácení	
Počet odpuštěných splátek: 4	
Splatnost: 56 měsíců	
Odměna za řádné splácení: 8.357,00 Kč	
Celkem zaplatíte: 118.208,00 Kč	
Úroková sazba s odměnou: 6,62 %	
RPSN s odměnou: 7,67 %	
<small>(přesné podmínky akce jsou součástí smlouvy)</small>	
Další výhody pro Vás	Další výhody pro Vás
<ul style="list-style-type: none">• zdarma Vám snížíme a zvýšíme splátky• zdarma Vám změním datum splátky• zdarma Vám odložíme splátky	<ul style="list-style-type: none">• bezúročné období až 55 dní• vedení zdarma při aktivním využívání• 1% zpět z plateb na internetu a v zahraničí

Jana Krňanská
poradce

📍 Pardubice, třída Míru 72, 53107
✉ JKrnanska@csas.cz
🌐 www.csas.cz
☎ informační linka: 800 207 207

Na další schůzku s sebou přineste:

- doklad totožnosti
 doklad o příjmu
(3 poslední výpisy / potvrzení o příjmu / daňové přiznání / důchodový výměr)

Příloha 5 – Půjčková kalkulačka ČSOB

Půjčka na cokoliv	Půjčka po ruce	Půjčka na bydlení	Refinancování půjček
 20 000 Kč 800 000 Kč	100 000 Kč 		Měsíční splátka 2 023 Kč RPSN 8,2 %
 1 rok 8 let	5 let 		
Se stejnou splátkou můžete získat až	143 000 Kč 		
Potřebuji pomoci			☐ Chci lepší RPSN 6,9 %, převedu si účet do ČSOB
<small>Nejedná se o návrh smlouvy ani předmluvní informace podle zákona č. 257/2016 Sb. Jde pouze o orientační výpočet, konkrétní parametry úvěru budou uvedeny v předmluvních informacích a smlouvě o úvěru.</small>			

Příloha 6 - Půjčková kalkulačka Air bank

Půjčková kalkulačka

Za včasné splácení vás odměníme bonusovou úrokovou sazbou.

Výše půjčky

5 000 Kč 900 000 Kč

Měsíční splátka

1 408 Kč 17 033 Kč

Půjčka
100 000 Kč

Splátka
2 000 Kč

Doba splácení
60 měsíců
5 let a 0 měsíců

[Chci půjčku](#)

Tento výpočet prosímberte s rezervou.

^ Detailní rozpis vaší půjčky

Základní roční úroková sazba je 7.9 %, RPSN 8.2 %, splátka je 2 000 Kč a celkem zaplatíte 121 516 Kč v 61 měsíčních splátkách. Pokud budete splácet včas, získáte bonusovou sazbu 6.9 %.

	<u>Při včasném splácení</u>
Výše půjčky	100 000 Kč
Splátka	2 000 Kč
Počet splátek	60
Roční úroková sazba	6.9 %
RPSN ⓘ	7.13 %
Celkem zaplatíte	118 102 Kč

Výpočet je pouze orientační. Přesný výpočet půjčky získáte během online žádosti.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

100 000 Kč

Kolik si chcete půjčit?

20 000 Kč 500 000 Kč

60

Kolik měsíců chcete splácet?

6 96

Bonusová sazba: 9.9 %

Poplatek za poskytnutí: 0 Kč

Poplatek za sjednání: 0 Kč

Bonusová sazba (v %)					
Počet měsíčních splátek	Výše půjčky (v tis.)				
	0-199	200-299	300-399	400-499	500 a více
6-59	10,9	9,9	8,9	6,9	5,9
60 a více	9,9	8,9	7,9	5,9	4,9

Reprezentativní příklad:

Úvěr ve výši 500 000 Kč s úrokovou sazbou 11,9 % p. a. a počtem měsíčních splátek 96 je splácen měsíční splátkou 8 099 Kč, RPSN je 12,57 % p. a. a celková částka splatná spotřebitelem je 777 500 Kč. Bez poplatku za poskytnutí a správu. Váš bonus za podmínky řádného splácení úvěru a vedení běžného účtu v Raiffeisenbank pak na konci období splatnosti úvěru činí 172 124 Kč. Při ponížení celkové částky nákladů o částku bonusu a zachování počtu splátek je výsledná bonusová sazba 4,9 % p. a.